

verder in dit nummer

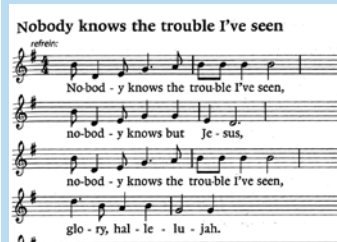
Trektocht

Ds Toos Wolters heeft intrede gedaan in de Johannes-centrumgemeente. De 'project-dominee' in Overvecht koos als thema: 'Op trektocht naar de toekomst'. Ds Toos wil bij mensen thuis op zoek gaan naar positieve verhalen die leidraad zullen zijn voor de te volgen weg.

3

Zingen!

In deel 2 van de serie 'Zingen met heel je hart!' beschrijft Roel Bosch over de prominente plaats die de psalmen in het nieuwe Liedboek innemen. Daarnaast staat Elly Bakker stil bij een ontroerende spiritual van Mahalia Jackson die - gelukkig - ook in het liedboek is opgenomen.

6

Domschip

Deel 12 in de serie 'Herbouw Domschip' is tevens de afsluiting van deze reeks. Het 'laatste woord' is aan de Algemene Kerkenraad van de PGU, die het plan van de stichting Voorbereiding Herbouw Schip Domkerk 2013 kort samengevat als volgt beoordeelt: 'Geen behoefte aan herbouwd schip'.

7

Missionair

In de Nieuwe Kerk is ds Lydia Kansen-Brasz bevestigd als missionair predikant. Zij ziet er naar uit om de komende jaren "samen te gaan ontdekken hoe de Heilige Geest ons leidt om Missionair Kerk te zijn", zo liet zij na haar bevestiging in het ambt aan haar gemeente weten.

12

Pniëlkerk verkocht aan Chinezen

Frans Ritmeester
directeur Bureau PGU

De Pniëlkerk is verkocht, en wel aan de Chinese Christelijke Gemeente in Nederland. Dit is de gemeente die momenteel nog elke zondag de Wijkplaats huurt. De Wijkplaats is de locatie waar de wijk-gemeente Pniëlkerk begin 2014 naar toe gaat.

De afgesproken opleverdatum van de binnen enkele maanden te ontruimen Pniëlkerk is uiterlijk maart 2014. De streefdatum voor verhuizing van de wijkgemeente Pniëlkerk naar de Wijkplaats blijft rond 1 januari 2014.

Zowel kopers als verkoper vinden het fijn dat het markante gebouw aan de Lessinglaan een kerkelijke bestemming blijft houden. Meer informatie over de Chinese kerk staat op de websites chinesekerk.nl en op ccgn.nl.

Werend Griffioen

De mensen vonden het een mooie viering, twee weken geleden in de katholieke kerk van de Wederkomst des Heren op Kanaleneiland. Maar wat wil je. Als veel in het teken staat van afscheid nemen krijgt een viering een diepere lading. Je beseft ineens dat wat was niet meer terugkomt. Of tenminste niet in de vorm die je vertrouwd was en waarvan je in de loop der jaren zelf bent van gaan houden.

Dominee Marieke Sillevs Smitt nam afscheid van Kanaleneiland waar ze twaalf jaar als buurtpastor een verbindingsschakel heeft proberen te zijn tussen mensen en geloven, de armen en de rijken. Ze ging met veel liefde voor in de oecumenische vieringen die de Wederkomst en de protestantse Triumfatorkerk samen hielden. Maar half september was het de laatste. Want de Triumfatorkerk is "onttrokken aan de eredienst, zo weinig gelovigen kwamen er nog maar. Terwijl je voor oecumene toch op zijn minst twee kerken nodig hebt." Zo zei Marieke dat. Met haar katholieke collega Gérard Martens deelde ze druiven uit aan de circa negentig kerkgangers, protestants en katholiek. Een teken van communie, noemde een van hen het.

Nieuwe missie

De dominee heeft een nieuwe missie. Het Diaconaal Missionair Orgaan van de Utrechtse protes-

Afscheid van buurtpastor Marieke

* Roerend afscheid van buurtpastor Marieke (foto Werend Griffioen).

tantse kerk heeft haar gevraagd om zich in te gaan zetten voor vluchtelingen-zonder-papieren. "Ik kijk ernaar uit", zei Marieke. "Gelukkig gaat mijn buurtwerk door via de Stichting De Brug"

Na de viering werd er veel gezoend en armen om elkaar geslagen. "Mijn afscheid voelt als een beetje sterven. Ofschoon dankbaarheid overheerst", zei Marieke met zachte stem. Ze kreeg een

enorm boeket met de bloemen van de herfst, chrysanten. Daartussen gele wenskaartjes gestoken van dankbare gemeenteleden en parochianen. God blijft op Kanaleneiland, zo lijkt het.

ISRAËLZONDAG DIT JAAR OP 6 OKTOBER

Het hoofd boven water

Piet Warners

Elk jaar weer op de eerste zondag in oktober: Israëlzon- dag. Waarom juist die zondag? Omdat die altijd valt tijdens of vlak na (zoals dit jaar) de grote najaarscyclus van de Joodse feesten.

Het is een zondag die niet nodig zou moeten zijn. Immers als één zaak zonneklaar is: de christelijke kerk zou niet bestaan als er geen Israël was. Onze verbinding met dat volk en die godsdienst ligt in de eerste plaats in Jezus Christus. Hij was een Jood die voluit leefde volgens de Joodse wet: de Tora. Hij is het die ons in verbinding brengt met Zijn Vader, de God van Israël.

Lang heeft de kerk gedacht dat met zijn komst de betekenis van Israël ophield. Niets is minder waar. Het is een absoluut Godswonder dat het volk met zijn godsdienst nog altijd onder ons. Dat het met alle antisemitisme – vanaf ver voor het begin van de jaartelling tot en met de vreselijke geschiedenis van de Shoa, de ondergang, de door Hitler en zijn trawanten voorgenomen vernietiging – het hoofd boven water heeft weten te houden.

Godsbewijs

Je zou over Israël nog altijd onder ons kunnen spreken van een historisch godsbewijs. Een wonder van Gods trouw. Zijn roeping is onberouwelijk (Romeinen 11:29, in de huidige vertaling: "De genade

die God schenkt neemt hij nooit terug, wanneer hij iemand roept maakt hij dat niet ongedaan." Dat gaat over Israël. 'Het hoofd boven water' is het thema dat door onze kerk is meegegeven aan deze Israëlzon- dag. Het is ontleend aan de geschiedenis van Noach, Genesis 6-9. De rechtvaardige die met zijn familie door de Eeuwige van de ondergang gered werd. Hij hield door Gods genade het hoofd boven water. Het thema is ontleend aan de synagogale Toralezing van 5 oktober, de sjabbat voorafgaande aan onze Israëlzon- dag. Onze kerk heeft gezorgd voor goed materiaal waarmee gewerkt kan worden in Ere- en kindernevendienst. Ook van Joodse zijde is daar aan meegewerkt.

Veel collega's, zo heb ik gemerkt, zitten met de Israëlzon- dag in hun maag. Het is te hopen dat ze met behulp van dit materiaal er toch 'iets aan doen'. Laat kerkgangers hen daar maar op aanspreken!

Zie verder pagina 8: **...In het spoor der gerechtigheid...**

Spreken als weldaad

Harry Pals

(gemeentepastor EUG Janskerk)

Vijftig jaren waren ze getrouwd en dat vierden ze, samen met vele dierbaren. Hun kleinzoon had hen geïnterviewd en bracht de essentie van hun leven onder woorden: hun idealen, hun inzet, hun saamhorigheid, hun aandachtig leven. Het was muisstil, de woorden werden ingedronken door alle aanwezigen. Het was een geladen, bijzonder moment. Die kleinzoon was mijn zoon.

Woorden doen iets

Soms zeggen we maar wat – om het niet stil te laten zijn, om onze verlegenheid te verhullen, om te doen alsof we het snappen. Maar soms zijn woorden krachtig, verwoorden ze de goedheid van het moment of roepen ze zegen op. Zulke woorden zijn daden, weldaden, omdat ze ten goede werken. Woorden kunnen ook kwaad doen. Ik denk aan de posters die kortgeleden overal te zien waren, over kinderen van wie de ouders scheiden. De kinderen worden in beeld gebracht, gebrandmerkt door verwoestende woorden als: 'denk maar niet dat je vader je nog wil zien'.

Daadwoorden

De taal van de Bijbel kent maar één woord voor 'woord' en

'daad': *dabar*. In de Bijbel is het woord een werkwoord, een woord dat werkt, doorwerkt, iets doet.

De bron hiervan is het spreken van God zelf. De kern daarvan wordt gevormd door de 'Tien Woorden' – niet omdat het 'geboden' zijn (dat woord staat daar nu juist niet), maar omdat het krachtige, werkzame beloften zijn.

Ze zeggen eerst wie de Spreker is: "Ik ben de Ene, je God, die je bevrijd heeft uit het enge land, uit het slavenhuis". En dan volgen de beloften: nu hoef je niet meer vast te zitten aan onderdrukkende godsmachten, nu kun je vrijuit leven met de ander. 'Je zult' staat er dan steeds – dat is hier toekomst en opdracht in enen.

Belofte

In een later stadium van haar bestaan heeft Israël dit spreken van de Ene verbreed naar heel de schepping. In Genesis 1 klinken ook tien woorden, en daarmee krijgt de hele werkelijkheid recht van bestaan. Tien keer klinkt het: "En God sprak" en dan: "het was zo" – het zijn woorden die gelijk daden zijn. Je kunt het tweede deel ook zo vertalen: "... en zo geschiedde"; er gebeurt iets, er ontstaat geschiedenis als God gaat spreken. Want er zit een belofte in: de chaos is getemd, er is een plaats voor jou als mens om te leven. Wat een bevrijding!

Dit spreken van God is dus gericht op mensen. Het wil mij werven als bondgenoot, als partner. Het wil mij uitnodigen om te gaan leven, om op te staan uit de doodsheid. Het spreekt mensen aan.

Zo worden in Israëls geschiedenisverhaal Abraham, Mozes, Samuel geroepen om voor God te gaan leven. Van Jezus wordt zelfs verteld dat hij door een woord van God in het leven wordt geroepen. En in zijn voetspoor worden mensen uitgezonden, de wereld in, om anderen uit te nodigen tot het leven als beeldrager van God. Saulus wordt door een hemelse stem geroepen, omgevormd tot Paulus, om tot een nieuw spreken te komen. Met dat spreken sticht hij rondom Israël gemeenschappen van nieuw samenleven.

Toegesproken

Maar ik dan, 'gewoon' mens - hoe bereikt en raakt mij dit spreken van deze God? Waarom zou dit spreken mij iets te zeggen hebben? Er wordt zoveel beweerd... Er moet iets gebeuren met mij, ik moet worden aangeraakt – maar dat heb ik niet zelf in de hand. Ik kan proberen me open te stellen, aandacht op te brengen, maar ik kan niet mijn eigen geloof tot stand brengen.

Ik ben in heel mijn predikantenbestaan altijd erg onder de indruk geweest van het onge-

MEDITATIEF MOMENT

loof van theologen die voor mij leermeesters waren. Bijbels theoloog Frans Breukelman sprak hier vrijmoedig over in interviews. En in de dagboekfragmenten van lieddichter en bijbeluitlegger Willem Barnard komt dit thema herhaaldelijk terug (kijk maar eens op pagina 1371 van het nieuwe liedboek...). Zij konden zelf, van zichzelf uit niet geloven in een god, in God, in de werkelijkheid van God, in Gods handelen. Ze konden zich alleen maar overgeven aan de God die zich als het ware aan hen opdrong. Dat heeft mij altijd getroost en bemoedigd.

Ik heb geleerd: het gaat niet om wat mij aanspreekt, maar om wat mij toespreekt. Heel de traditie van bijbelse verhalen en liturgische gezangen spreekt tot mijn ziel, mijn hart. Daarin ervaar ik soms de stem van de Ene die mij toespreekt en raakt. Mijn ongelof en twijfel worden gerelativeerd, betrokken op een spreken dat mij fundeert, dat mij opricht. En ik merk tot mijn verwondering dat ik zelf tot spreken kom – tot zingend spreken allereerst, maar gevoed daardoor tot het spreken van woorden die weldadig zijn.

Gewijde werkers

En altijd weer keer ik hier terug naar deze kathedraal met zijn zeven beuken de pilaren en hun boeiende ritmiek de Rubens in barokke viervoud en de beelden kunstig gekerfd en gebeiteld in hout en steen – en over dit alles heen het licht door de hoge ramen vrijgegeven

en nergens zie ik stof geen enkel spoor van verval alles hier blinkt mij tegen

plots welt in mij op een lofzang op die naamloos velen de poeters de vegers de koster die dag in dag uit onafgebroken in kerk en kathedraal al dit schoons - vaak onopgemerkt - bewerken

want uiteindelijk zijn het niet de commissies en hun commentaren maar zijn Zij het die zodoende de schatten der eeuwen goed en trouw bewaren!

Oeke Kruythof
Antwerpen, juli 2013

Genezing

Je kunt niet zeggen hier is het of daar! want het koninkrijk van God is onder ons

Zacheüs weet dit vanuit de boom ziet hij roze door de vele bloesems en de mensenmassa's in afwachting van Jezus

hij hoort de blinde roepen laat mij weer zien daarna Jezus' krachtige woorden je geloof heeft je geholpen zie

waarna het licht de duisternis splitst

Eddy Lie

Afscheid

In schitterende rust stroomt de rivier in z'n bedding vanuit z'n eeuwenoude oorsprong. Witte strepen getrokken door vrolijk gekleurde bootjes. Golfjes kolken langs de oever. Grote reuzen die langzaam hun vracht vervoeren. In de verte de stille snelweg. Verkeer als speelgoed in de blauwe verte. Dichtbij de schapen in wollig wit en bruin. Vogels, vlinders, een libelle. Schoonheid van een voorbij zomer.

Fredy Schild

De Nicolaïkerk van start 'In crisis!?'

Steven Slappendel

Op 15 september ging de wijkgemeente Nicolaïkerk van start met het nieuwe seizoen. Met zo'n honderd gemeenteleden genoten we eerst van een heerlijk ontbijt, gezellig aan lange tafels. Daarna volgde een presentatie van het jaarthema van de beraadsgroep Vorming en Toerusting, werd onze nieuwe stagiaire Bram Verduijn voorgesteld en trok er een hele reeks gemeenteleden die betrokken zijn bij verschillende groepen en activiteiten langs.

'In crisis!?' is het nieuwe jaarthema dat door de beraadsgroep Vorming en Toerusting is uitgewerkt in drie blokken. Aan de orde komen: GELOOF in crisis, SAMENLEVING in crisis en PERSOON in crisis. Het eerste blok 'GELOOF in crisis' begint op 1 oktober om 20.00 uur in de kosterij van de Nicolaïkerk met een leerhuis over Crisis in de religie: Elia en de Baälpriesters op de berg Karmel (1 Koningen 18: 20-46). Elia daagt het volk uit te kiezen tussen Baäl en de God van Israël. Bij wie wil het volk nou eigenlijk echt horen? Op 8 oktober houdt Carel ter Linden een lezing over nieuwe inspiratie uit de Schriften (zie artikel elders in dit nummer). Op zaterdag 19 oktober is er een stadswandeling, een ontdekkingstocht waarbij stille getuigen van geloof in crisis de route bepalen. Daarna

volgen nog veel activiteiten die verzameld zijn in een brochure en die vermeld zijn op de website www.nicolaïkerk.nl.

Liedboek

Deze startzondag was ook het startpunt voor het gebruik van het nieuwe liedboek. Cantor Ko Zwanenburg leidde ons in en met ondersteuning van de cantorij gingen we van start met nieuwe en al bekende liederen. Op 6 november en 26 maart staan er

zangavonden op de agenda waarbij we verder kennis maken met nieuwe liederen voor de advents- en kersttijd respectievelijk de tijd van de Goede Week (Passie en Pasen). Met Willem Barnard en Paulus is het gemakkelijk om een verband te leggen met het jaarthema: *Al gij die God bemint en op zijn goedheid wacht, de oogst rust in de wind als psalmen in de nacht* (Lied 650: 7).

Ook in de preek van ds Dirk Neven was het crisis! Het ging

* Startzondag in de Nicolaïkerk (foto Jola van Garderen).

over Abraham die op de proef werd gesteld met de opdracht om zijn zoon te offeren. Hoe ver kan het gaan? Abraham komt er door heen en noemt de plaats 'De Here zal erin voorzien' (Genesis 22: 14). Met heerlijke taarten en koeken bij de koffie na de dienst werd het een goede en gezellige afsluiting van de startzondag. Dat was even geen crisis!

Vespers in Zuidoost

Op 29 september, een vijfde zondag van de maand, is er om 17.00 uur een cantatevesper in de Nicolaïkerk. Uitgevoerd wordt de Bach-cantate 'Herr Christ, der einige Gottessohn', BWV 96. Een artikel hierover staat elders in dit nummer.

Op zondag 6 oktober is er om 17.00 uur een vesper in de Nicolaïkerk. Voorganger is ds Dirk Neven en leden van de vespercantorij onder leiding van Ko Zwanenburg werken mee. Organist is Berry van Berkum. Het thema van de vesper is 'heilig je leven'. Lezingen zijn de weerbarstige Psalm 37 en een fragment uit de eerste Petrus brief, I Petrus 1: 13-25, waarin we opgeroepen worden de uittocht te voltrekken in ons leven van alle verkeerde gewoonten uit de tijd dat wij nog onwetend waren van de genade van de openbaring van Jezus Messias. De cantorij zingt het Magnificat van Ludovico Viadana (1560-1627).

Muziek van drie Jannen in Domkerk

Zaterdagmiddag 28 september om half vier geeft Jan Hage een concert met hedendaagse Nederlandse orgelmuziek op het grote Bätz-orgel in de Domkerk. Hij zal composities uitvoeren van Jan Vriend, Jan Welmers en Jan Hage. De Zaterdagmiddagmuziek in de Domkerk op 5 oktober komt van Tanja Obalski (sopraan), Sascha Mommertz (blokfluit), Diederik van Dijk (barokcello) en Jan Hage (orgel). Zij spelen sonates en cantates uit 'Der Harmonische Gottesdienst' van Georg Philipp Telemann (1681-1767). Toegang tot de beide concerten in de reeks Zaterdagmiddagmuziek Domkerk is gratis, wel is er een collecte na afloop waarin de organisatie een bijdrage van vijf euro per bezoeker verwacht. Zaterdagmiddagmuziek Domkerk is mogelijk dankzij financiële steun van de burgerlijke gemeente Utrecht.

Vesper kerkkorendag in lutherse Kerk

Op zaterdag 5 oktober wordt de jaarlijkse kerkkorendag van de lutherse werkgroep voor Kerkmuziek afgesloten met een Vesper. Deze vesper begint om 16.00 en vindt plaats in de lutherse kerk aan de Hamburgerstraat 9. Meegewerkt wordt door de lutherse kerkkoren en cantorijen onder leiding van Els Hermanides en Hans Jansen. Iedereen is welkom deze vesper bij te wonen.

Lunchconcert in Stiltecentrum

In Stiltecentrum Hoog Catharijne is donderdag 3 oktober om 13.00 uur een lunchconcert. 'Mirror of the Ancient Sound Image - Virtue and Angeolog' (Spiegel van het geluid uit de Oudheid - Deugd en Engelen) is de titel van dit muzikale programma, uit te voeren door Yoko Kobayashi met zang, fluit en harp. Zij brengt vroeg-middeleeuwse werken ten gehore, zoals het 'In Principio Omnes Creature Viruerunt' uit het Ordo Virtutum van Hildegard von Bingen (twaalfde eeuw).

FEESTELIJKE INTREDE DS WOLTERS IN JOHANNESCENTRUMGEMEENTE

Met dominee Toos mee op trektocht

Anneke de Klerk

Op zondag 8 september was het dan eindelijk zover: na een predikant-loos tijdperk van twee jaar deed onze nieuwe dominee haar intrede in een druk bezochte viering. Ds Toos Wolters ging zelf voor en koos voor het thema: 'Op trektocht naar de toekomst'.

De kinderen brachten ds Toos de kerkzaal in. Zij ontstaken de paaskaars en bij dat licht werd haar de stola omgehangen door de kinderen, een mooi moment. Daarmee liet zij zien dat ze zich graag wil laten dragen door de gemeente.

De tekst uit het evangelie van Lucas over het volgen van Jezus past ds Toos goed: met ons wil ze blijven oefenen in leerling-zijn op de weg van Jezus.

Handen

De tekst van Rosita Steenbeek gaf aan, dat we alleen maar op onze beperkte menselijke manier over God kunnen praten en ons een beeld van hem kunnen vormen. "Hij is niet meer de vader op een troon in de wolken, maar ik betrap me erop dat ik wel aan ogen denk, alziende ogen, en ook handen: zegenende, beschermende handen. Ondanks alles." Het koor liet zich van haar beste kant horen. Het slotlied van Henk Abbema is op muziek gezet door onze cantor Wick Gispén:

*Gods Woord zo dikwijls
afgeschreven
Bestaat niet louter op papier
Maar komt in vlees en bloed
tot leven
De speelplaats van het heil is hier.*

* Ds Toos Wolters bij haar intrede: "...Blijven oefenen in leerling-zijn op de weg van Jezus" ... (foto Anneke de Klerk).

Aan het eind van de viering kregen we de zegen mee voor onderweg.

Na de viering werd er in groepjes op trektocht gegaan, de wijk in, waarbij er verschillende discussiepunten aan de orde kwamen.

Verhalen

Ds Toos wil het hier niet bij laten: omdat de trektocht naar de toekomst alleen samen kan slagen, is een brede samenspraak nodig. Er komen de komende tijd ontmoetingen bij mensen thuis, waarbij we op zoek gaan naar positieve verhalen. Hoe is het geloof van betekenis in uw leven, welke ervaringen in de kerk waren een hoogtepunt, wat

moeten we meenemen en vooral uitbouwen? De uitkomst zal een leidraad zijn voor de weg die we

gaan. Zo neemt ds Toos ons mee op trektocht, het zal spannend zijn wat de uitkomst is.

Denken in de Driehoek

Hebben wij een vrije wil? Biologen en psychologen beweren soms van niet, filosofen denken vaak van wel. En wat betekent dit in de praktijk, bijvoorbeeld voor toerekeningsvatbaarheid of bij keuzen inzake je identiteit of het levenseinde? En hoe kunnen we hier vanuit geloof naar kijken? Het actuele debat over de vrije wil staat centraal tijdens zes avonden in het centrum In de Driehoek aan het Willemsplantsoen. Elke avond volgt op een boeiende hoofdspreker een discussie met een coreferent en met de zaal.

'Denken in de Driehoek' vindt plaats op woensdag 30 oktober, 27 november, 22 januari, 26 februari, 26 maart en 23 april. Ontvangst met koffie vanaf 19.30 uur, begin van de avond om 20.00 uur en afronding met een borrel om 22.00 uur. De toegang is gratis en opgave is niet nodig.

Aanvragen

Erna Treurniet
buurtpastor in Overvecht

We kennen elkaar al wat langer. Haar inkomen is ontoereikend. Ze heeft waarschijnlijk recht op aanvullende bijstand. Ze wil geen hand ophouden. Maar nu loopt ze vast in een schuld. Om een uitkering aan te vragen moet ze eerst een Digi-D hebben. Ze vraagt het aan, wacht, maar ontvangt geen bericht

"De sociale dienst heeft morgen inloopsprekuren. Maar ik durf niet alleen. Ga je mee?"

Om 9.00 uur ben ik bij haar. We fietsen naar de Jacobsstraat. Nummertje trekken. We praten ondertussen. Een donkere man komt uit de spreekkamer, roept een en ander. Zij schiet in de lach, het is niet zo netjes en zij verstaat het.

In de spreekkamer. We zitten verkeerd, niet omdat dit het daklozen-sprekuren is, maar omdat zij onder de Willem Dreeslaan hoort.

Wij naar de Willem Dreeslaan. We krijgen een nummertje aan de balie en zijn snel aan de beurt. De medewerkster zegt dat ze de aanvraag zelf digitaal moet doen. Maar zij kan thuis niet printen. Hier staan computers en een printer, maar zij weet haar wachtwoord van hotmail niet uit haar hoofd, de computer thuis staat op 'onthouden'. En ze heeft al Digi-D aangevraagd, maar hoort niets. En ze zit zonder geld. Al twee jaar te weinig inkomen.

"Waar leef je dan van?"
"Van post rondbrengen dat ik per stuk betaald krijg, van kinderbijslag, woon- en zorgtoeslag en af en toe

hulp van mijn moeder en van de voedselbank."

"Als je het al die tijd hebt gered, kun je het nog wel even redden," meent de vrouw.

Ik merk op dat het toch wel zuur is, het zo lang zelf proberen, en als het dan niet langer gaat in allerlei uitstel terechtkomen.

"Waarom heb je niet eerder een aanvraag ingediend?"

"We willen geen profiteurs zijn".

De medewerkster van het UWV vraagt en krijgt toestemming de aanvraag samen met haar op te stellen.

"Heb je het paspoort van je vriend". Nee, die heeft ze niet bij zich.

Ze springt op haar fiets om hem te halen. Ze fietst hard en is zo terug. "Ik kan het niet zo goed verwoorden", zegt ze.

"Je doet het goed, je zegt het op jouw manier. En het was een goed idee van je persoonlijk langs te gaan."

De medewerkster voert een en ander in in de computer en maakt een afspraak. Vanmiddag kan ze met haar partner komen. Ze krijgt nog een vragenformulier mee. Buiten

UIT OVERVECHT

stel ik voor nog even een kop koffie te doen, maar ze moet nog post sorteren en de kinderen zijn thuis en ze is al zo lang weg.

Eind van de middag informeer ik hoe de afspraak gegaan is. Ze hebben een verzoek om een voorschot ingediend en, hoort voor 5 uur of dat is toegekend. Het is vrijdag. Ze hoort niets.

Maandag om 11 uur houdt ze het niet meer uit en gaat opnieuw naar de Willem Dreeslaan. Haar papieren zijn zoek! Opnieuw moet alles ingevuld en aangevraagd. "Voor 3 uur hoor je of je een voorschot krijgt ja of nee".

Om 2 uur gaat ze weer naar de Willem Dreeslaan. Morgen mag ze een voorschot komen halen. Dat doet ze en ze krijgt het. Woensdag wordt de aanvraag aanvullende bijstand rondgemaakt.

Gezegend de vrouw die niet opgeeft. Gezegend de ambtenaar die haar cliënt aanziet.

Gezegend de mens die zijn werk goed doet.

* Litho David, Marc Chagall, 1956.

Pieter Zuidema

research-afdeling van de Chagall-Collectie WUYT

Tijdens de expositie 'Marc Chagall en de Vrede' zijn 21 litho's van Marc Chagall in de Domkerk te zien. Het gaat om een bijbelserie van Marc Chagall uit 1956, die onder andere bestaat uit litho's van Mozes, de profeten en David. Vooral de David-serie draait erg om het centrale thema in Chagalls latere werk: hoe brengen we de wereldvrede een stapje dichterbij? De Expositie 'Marc Chagall en de Vrede' in de Domkerk begint in de Vredesweek, op 23 september en duurt tot en met 31 oktober.

Marc Chagall is geboren in een vroom-Joods milieu in Belarus (Wit-Rusland) in 1887, toentertijd een vazalstaat van de Russische tsaar. Tot het moment dat hij zich als kunstschilder bekwaamt in St. Petersburg woont hij in

Expositie 'Marc Chagall en de Vrede'

Vitebsk, een stad met zestigduizend inwoners, grofweg tienduizend Russisch-orthodoxe christenen, tienduizend rooms-katholieke christenen en veertigduizend Chassidische Joden.

Parijs

Begonnen met tekenen op papier met potlood en pen, met aqua-rellen en schilderen, groeit Chagall uit tot een van meest veelzijdige kunstenaars die de Europese cultuur heeft voortgebracht. Na zijn dertigste, als hij zijn vaderland voorgoed achter zich gelaten heeft, vestigt hij zich in Parijs en ontvangt het Frans staatsburgerschap. Steeds geplaagd door gevechten en oorlogen om hem heen, besluit hij na de Tweede Wereldoorlog zijn kunstenaarschap in te zetten om de wereldvrede te bevorderen in een poging om het gemeenschappelijke onder het Shalom, Pacem, Vrede, Salem, Peace van al die verschillende, elkaar vaak uitsluitende denkbeelden en volkeren door uitbeelding houvast te geven. Chagall weet dat hij niet voor niets geleefd heeft als hij op 97-jarige leeftijd overlijdt in zijn woonplaats St. Paul-de Vence in Zuid-Frankrijk.

Levensfasen

Marc Chagall heeft grofweg drie levensfasen gekend. De eerste (ruim dertig) jaren als idealist, opgroeiend in een wereld waaraan hij zijn bijdrage wil leveren. Hij zet zich volledig in voor de idealen van de Russische Revolutie, en zal na enkele jaren ontgoocheld door de wrede werkelijkheid dit land de rug toekeren. De tweede

dertig jaren zal hij zich - los van elk idealisme - een goed leven als gevestigd kunstenaar kunnen permitteren, al wordt dit meer en meer overschaduwd door het opkomend nazisme en moet hij Europa in 1941 overhaast verlaten om het vege lijf te redden. De laatste dertig jaren zal hij zich inzetten voor de wereldvrede. Niet langer als jeugdige idealist, maar gelouterd en zich bewust van eigen feilbaarheid. Zelf heeft hij deze levensperiodes wel vergeleken met de drie levensfasen van die Mozes uit de Bijbel, de Mozes naar wie hij vernoemd is.

Bijbelse etsen

In die laatste dertig jaren grijpt Chagall terug naar het vrome milieu waarin hij is opgegroeid en laat de Bijbelse verhalen sterk op zich inwerken om de religieuze dimensies van het leven op te sporen en vast te leggen. Hij voltooit de serie van 104 etsen bij de Bijbel in 1956, hetzelfde jaar waarin zijn eerste Bijbel-lithoreeks verschijnt. Deze reeks kent een serie van vier over Mozes en een serie van vier over de Profeten: samen omvatten ze Gods Woord. Hiertussen een serie over David: de koning die model staat voor het 'mens'-zijn.

De lithoreeks opent met een serie van vier over de engelen als schakels tussen God en mens. De mooiste litho, de meest blij, en het hart van de bundel is die waarin koning Salomo de Tempelbouwer - iets wat God niet aan David kon toevertrouwen - zijn beroemde tempelgebed uitspreekt: "O God, als hier iemand uit een vreemd land komt bidden, wilt u dan zijn gebed verhoren? O God, als hier een niet-Jood binnentreedt om te bidden, wilt u dan naar zijn gebed luisteren?" De Bijbelse boodschap van vrede blijkt een terechtwijzing naar de staat Israël die in 1956 maar al te makkelijk 'hun God' wil annexeren.

Gebrandschilderde ramen

Steeds op zoek naar nieuwe technieken om zich uit te drukken en op zoek naar mogelijkheden om een breed publiek te bereiken, begint Chagall met het brandschilderen van ramen op histori-

sche, vaak gewijde plekken. Het wordt een immens oeuvre van zeventig ramen. Een van de hoogtepunten vormt de serie ramen voor de synagoge van het ziekenhuiscomplex van de Hadassah-universiteit bij Jeruzalem. De opdracht luidde om voor elk der twaalf stammen van Israël (de zonen van Jacob) een raam van 2,5 x 3,5 meter te maken. Van de meeste Bijbelteksten over Jacobs zonen valt weinig religieus te melden. Om elk der ramen toch voldoende religieuze lading te geven zoekt hij onder de betreffende Bijbelteksten naar een diepere laag, die hij meestal in de 150 Psalmen (Israëls religieuze voedingsbodem bij uitstek) aantreft. Het resultaat is indrukwekkend en Chagall zegt erover bij de 'onthulling' in februari 1962: "Hoe had ik ooit kunnen denken dat dit werk niet alleen geleid zou worden door mijn eigen handen maar ook door de schamele handen van mijn ouders. En dat een mensenmassa biddend met gesloten ogen en lippen, achter mij staand eraan mee zou werken."

Gedichten

Chagall schreef dagelijks gedichten: gedachten in verdichte woorden en flarden van zinnen. Hij deed dit in het Jiddisch-Russisch, de talenmix van zijn kinderjaren. Wat Vincent van Gogh deed met zijn brieven, probeerde Chagall met deze gedichten. Uiteindelijk heeft Chagall toestemming gegeven om hiervan 41 in het Frans openbaar te maken. Deze zijn door hem gebruikt bij een van de meest kostbare projecten uit 1968: zijn 24 kleuren-houtsneden. Het laatste - korte - gedichtje luidt:

NU
Heel mijn leven heb ik weinig
gebeden
Waar lijkt hij op, mijn God
Waar is hij
Je hoort me, je kijkt naar mij
Ik zou willen huilen, tot je willen
bidden
Maar ik ben te arm
Nu ben ik oud
Mijn God
Je zult mij tot je nemen.

www.chagall.nl

Bachcantate in Geertekerk

Op zondag 6 oktober wordt in de Geertekerk de Bachcantate 'Wo soll ich fliehen hin?' (BWV 5) uitgevoerd. Solisten zijn: Marieke Ostendorf (sopraan), Ellis Dijkstra (alt), Erik Janse (tenor), Christiaan Peters (bas). Koor en orkest staan onder leiding van Gerrit Maas. Gert Knepper verzorgt de inleiding.

De cantatedienst begint om 19.30 uur en de toegang is gratis, met een collecte na afloop.

Nieuw koorseizoen Cantiago breekt aan

Cantiago is een jong en enthousiast koor met ongeveer 25 zangers, verbonden aan de Jacobijkerk. Het koor staat onder leiding van Herman Mussche, werkzaam als dirigent en organist. Het belooft een bijzonder seizoen te worden voor dit koor, dat zijn eerste lustrum viert met een jubileumconcert op zaterdag 16 november. Tijdens dit concert klinkt prachtige muziek van onder anderen Georg Friedrich Händel. Aan het geheel werken solisten en een instrumentaal ensemble mee.

Cantiago is op zoek naar nieuwe leden voor elke stemgroep. Ervaring is een pre, maar geen must. Wie enthousiast is en de bereidheid heeft om thuis te studeren kan zich aanmelden, of vooraf een keer naar een van de repetities komen, op woensdagavond van 20.00 tot 22.15 uur in het Noorderkoor van de Jacobijkerk. Meer informatie staat op: www.cantiago.nl; een e-mail sturen kan ook, naar: koor@jacobijkerk.nl.

Michacursus in Jacobijkerk

Dit najaar wordt weer de Michacursus gehouden in de Jacobijkerk. In zes avonden en een praktijkdag praten de deelnemers met elkaar over hoe ze handen en voeten geven aan het geloof. Micha is onder christenen het symbool geworden voor goed en recht doen. Dat zijn grote woorden voor een wereld waarin economie en politiek de dienst lijken uit te maken. De Michacursus wil handvatten bieden aan christenen die met hart en handen verbonden willen zijn met hun naasten, dichtbij en veraf, en met de gehele schepping. Als christen kun je iets betekenen voor mens en milieu. Dat zit soms in kleine dingen, zoals zorg dragen voor de natuur, maar bijvoorbeeld ook in omzien naar kwetsbare medemens.

De cursus wordt jaarlijks door de Jacobijkerk georganiseerd en bestaat uit zes bijeenkomsten, waaronder een praktijkdag en is ontwikkeld door Tear, Kerk in Actie, Stichting Present en EB Media. Adviseurs zijn Alpha Nederland en de Evangelische Alliantie. De data van de avonden zijn 3, 17, 31 oktober, 14, 28 november en 12 december. Meer informatie staat op www.michacursus.nl. Opgeven kan via zwo@jacobijkerk.nl.

Lezing, rondleiding en kinderen maken hun eigen Chagall

De tentoonstelling 'Marc Chagall en de Vrede' wordt geopend op zondag 29 september van 12.30 tot 13.30 uur met een lezing en een rondleiding door Pieter Zuidema van Galerie Wuijt. Toegang vrij. Op zondag 6 oktober kunnen kinderen van 4 tot en met 13 jaar tijdens de kerkdienst van 10.30 uur hun eigen Chagall maken onder leiding van Pieter Zuidema. Hun Chagalls zullen bij de expositie worden gehangen. Opgave voor de Chagall kinderworkshop bij Koos Stekelenburg, krstekelenburg@casema.nl. Er zijn voor de kinderen geen kosten aan verbonden. In de DomShop is een grote collectie Chagall-kaarten van zijn glas-in-loodramen te vinden.

Kerkdienst in het Duits in lutherse kerk

Op de eerste zondag in oktober wordt in Duitsland en omstreken traditioneel *Erntedank* gevierd, een kerkdienst in het teken van dank aan God voor al wat Hij ons schenkt in ons leven. De lutherse kerk in Utrecht voegt zich in deze traditie, door op zaterdag 5 oktober een oogst-dankdienst te houden. Deze kerkdienst met veel liederen is geheel in het Duits. Daarna is gelegenheid tot napraten en ontmoeting bij koffie en taart. Uitgenodigd zijn allen met liefde voor de Duitse taal van binnen en buiten de gemeente. De Erntedienst in de kerk aan de Hamburgerstraat begint op 5 oktober om 19.00 uur. Informatie er over geeft desgevraagd ds Christiane Karrer, e-mail chkarrer@xs4all.nl.

Workshop 'Impact Next' in Utrecht

Op zaterdagmiddag 28 september is er een workshop in het Academieggebouw, met als titel: 'Impact next'. De workshop is bedoeld voor jonge mensen, die als christen willen functioneren in een maatschappij die gericht is op vooruitgang: meer, hoger en beter. Kernvraag daarbij is: hoe richt jij je op het opbouwen van je carrière en relaties.

Het evangelie van Jezus is vol paradoxen over meer, hoger en beter. Als christen worden we uitgenodigd om te dienen, dat wil zeggen afdalen om anderen de voeten te wassen. Deze twee bewegingen gaan niet samen, of toch wel? Kan ik opstijgen en afdalen tegelijk? Komen we hierdoor niet in een onmogelijke spagaat? Over dit dilemma spreekt Gabriël Anthonio. Aan de hand van voorbeelden, theorieën en filmmateriaal laat hij aan ons zien dat beide bewegingen elkaar niet uitsluiten.

Workshopleiders zijn Gaby Worthington, Henk van der Linden, Henriëtte van Dort, Roy Lens en Otto Kamsteeg. Cabaret wordt verzorgd door Tim van Wijngaarden. De middag vindt plaats in het Academieggebouw in Utrecht en start om 13.00 uur. Voor meer informatie en inschrijven: <http://www.impactnetwerk.nl/nl/next>.

Monteverdi-koor presenteert cd

Het Monteverdi Kamerkoor Utrecht presenteert vol trots zijn nieuwste cd tijdens een concert op zaterdag 28 september in de Augustinuskerk. De cd bevat composities van Utrechtse componisten, waaronder opnames van werken die nooit eerder zijn vastgelegd op cd. Het muzikale leven in de stad, niet in de laatste plaats gestimuleerd door de aanwezigheid van het conservatorium, heeft in de afgelopen honderd jaar een kleurrijk palet aan componisten en composities voortgebracht. Met deze cd als staalkaart brengt het MKU een eerbetoon aan hen.

Het concertprogramma sluit aan op de thematiek van de cd. De rode draad van het programma is het drieluik 'Consonance, While & Movement' gecomponeerd in de stad Utrecht door Robert Nasveld. Ook van de Utrechtse Van Lier, Matter en Straesser worden composities ten gehore gebracht, in een contrastrijk samenspel met werken van Di Lasso, Buxtehude, Britten, Stewart, Eben en Duruflé.

Het Monteverdi Kamerkoor Utrecht staat onder leiding van Wilko Brouwers. Tijdens het concert op 28 september (aanvang 20.15 uur) is Ko Zwanenburg de organist. Voor meer informatie: www.monteverdikamerkoor.nl.

Leerhuis in Johannescentrum

Peter van der Ros

In het Johannescentrum (Overvecht) is dit seizoen weer een serie leerhuisavonden. Die zijn op de woensdagavonden 2, 16 en 23 oktober, 13 en 27 november en 11 december, om te worden vervolgd op 15 en 29 januari, 12 en 26 februari en 12 en 26 maart. De leerhuisavonden hebben het karakter van hoorcolleges en duren van kwart over acht tot kwart over tien.

De serie begint met twee avonden waarop prof. Matthias Smalbrugge

(VU) stelt dat de hedendaagse crisis ten dele een effect is van het christendom en de godsbeelden die het gecultiveerd heeft. Hij vraagt zich af welke 'God' we moeten vergeten en welke we ons opnieuw moeten herinneren.

Dat zich boven en los van de werkelijkheid een hemelsfeer zou uitstrekken van waaruit een soevereine God de mensenwereld bestiert, wordt door steeds minder mensen geloofd. Maar, zo vraagt prof. Ger Groot van de Rotterdamse Erasmus Universiteit zich op de derde leerhuisavond (29 oktober) af, wat kan godsdienst dan nog betekenen? Prof. Maaike de Haardt (Radboud Universiteit) laat op 13 november

zien hoe juist in het doen van de gewone dagdagelijkse dingen (eten en drinken, tuinieren) veel spiritualiteit te ontdekken valt en hoe het geleefde leven een belangrijke plaats is voor de ervaring van goddelijke aanwezigheid.

Dialoog

Is de ontkerkelijking een ontwikkeling die bij de moderne tijd, en vooral bij de laatste halve eeuw hoort? Is secularisering een moderne verworvenheid? In de leerhuisavonden van 27 november en 11 december zal dr. Laurens ten Kate (Universiteit voor Humanistiek) in dialoog met de filosofen Jean-Luc Nancy en Charles Taylor ingaan op deze vragen. Het ant-

woord kon wel eens verrassend zijn. Over de leerhuisavonden in het nieuwe jaar, van onder meer dr. Arie Zwiep en prof. Maarten den Dulk, komt tegen die tijd meer informatie in Kerk in de Stad. Opgeven voor deelname aan alle avonden kan door veertig euro over te maken op bankrekening 176.39.20 ten name van 'Leerhuis Johannescentrum'. Wie al eerder heeft deelgenomen aan een leerhuis in Overvecht, krijgt automatisch een brochure over de nieuwe reeks.

Wie daar interesse in heeft, kan deze brochure opvragen door een mail te sturen naar vanderhulst-caspers@planet.nl of naar wijnenkees@gmail.com.

Arjen de Groot

Kerkelijk inloophuis Het Knooppunt in Lunetten is al meer dan twintig jaar het gezicht van de wijkerken in deze wijk zonder kerkgebouw. De kerken zijn nog steeds meerel en financieel betrokken. Parttime coördinator Arjen de Groot is tevens in dienst van de protestantse diaconie.

Wat minder is geworden, is de praktische betrokkenheid van kerkleden bij de inloop. Daarom is het plan ontstaan om te proberen kerkleden op een laagdrempelige manier kennis te laten maken met deze vorm van kerkenwerk. Het plan houdt simpelweg in om allereerst leden van de Marcuskerk en de Johannes-Bernardus uit te nodigen éénmalig een kop-koffie-met-luisterend-oor te schenken (vaker mag maar hoeft niet). Op

PROMOTIEACTIE INLOOPHUIS KNOOPPUNT

Schenkt u één keer koffie?

*Altijd boeiende ontmoetingen in Het Knooppunt (foto Arjen de Groot).

een vrijdagochtend, van 10.00 tot 12.00 uur, samen met de coördinator. Belangstellenden uit andere wijkgemeenten zijn natuurlijk ook van harte welkom om een keer 'dienst' te doen.

Verrassende ontmoetingen zijn niet uitgesloten, want de bezoekersgroep is een kleurrijk geheel, vooral van mensen die in de marge van de maatschappij moeten leven. U zult bovendien merken dat deze bezoekers op hun beurt voor gezelligheid zorgen en geïnteresseerd zijn in u. Dus onze vraag aan u is: schenkt u ook één keer koffie met luisterend oor? U kunt zich opgeven bij Arjen: arjendegroot@protestant-utrecht.nl, 06-4096 7674, bij ds Hans Koops (koopshaaksman@kpnmail.nl) of diaken Jeroen 't Hart (jeroenthart@hotmail.com).

De jattende dominee

VAN DAAN

Daan van der Waals

Op vakantie in het Gelderse Eibergen viel mijn oog op de Volkskrant, die met enkele regionale bladen op de leetruftafel lag uitgestald. Ook als je van mooie natuur en aange naam verblijf bij zomers weer geniet, wil je het wereldgebeuren nog wel volgen. Dus nam ik de krant door op het laatste nieuws over Syrië, Egypte, de economische crisis, bezuinigingen... Totdat mijn oog viel op een wel zeer binnenkerkelijk verhaal. In geuren en kleuren werd in die secularistische krant verteld over van elkaar jattende dominees. Hoogleraar Henk van de Bent, verbonden aan de Protestantse Theologische Universiteit, had op een conferentie een boekje open gedaan over gevallen van plagiaat in domineesland. Hij noemde diverse voorbeelden dat exact dezelfde preek kort na elkaar uit diverse domineesmonden had geklonken. Predikanten hadden, kennelijk wanhopig op zoek naar een preek waarmee zij hun gemeente konden stichten en verstoken van de noodzakelijke inspiratie, Google in de arm genomen. En dan kan een kind de was doen.

Een week later – weer thuis in Hollandse Rading – kreeg ik hetzelfde verhaal opnieuw voorgeschoteld, nu in Trouw. Verschillende dominees kwamen aan het woord. De één vond dat jatwerk erger dan de

ander. Je mocht eigenlijk best gebruik maken van andermans bedenkels, was de teneur. Logisch toch dat je op internet ging kijken wat er zoal door anderen over en rond een bepaald Bijbelgedeelte aan gedachten was geproduceerd? En een preek is iets anders dan een wetenschappelijk artikel. Voetnoten zijn alleen maar vermoeiend. Dus als je eens iets van een ander overneemt, hoef je niet steeds erbij te zeggen: 'zoals dominee X of professor Y eens zei...'. Toch vond men ook dat het niet te gek moest worden. Inspirerende gedachten, een treffend voorbeeld, kernachtige uitspraken, dat gaat nog een keer, maar een compleet verhaal? Laat staan een hele preek? Dan ga je te ver, was de conclusie van geïnterviewde dominees.

Eerlijk gezegd staat het verhaal van die plagiërende dominees heel ver van mij af, zelfs in de gematigde vorm. Leentjebuur spelen en dan niet eens zeggen van wie je het hebt, ik vind het stug. Stel je voor dat ik een artikel van een ander zou publiceren onder mijn eigen naam. De wereld zou te klein zijn. Ook een deel van een artikel jatten is onaanvaardbaar. Zoiets noemen we plagiaat. Ik hoop dus dat in elk geval het Utrechtse predikantencorps zich niet aan deze praktijken bezondigt.

Ik begrijp best dat dominees het druk hebben, en op zaterdagavond, eventueel zaterdagochtend of zondag-

ochtend, tot wanhoop kunnen vervallen. Maar we praten hier wel over de core business van een predikant, zoals ds Hester Smits in dat Trouw-artikel terecht opmerkt. Ze vertelt dat ze op maandag haar eerste opzet maakt, die opzet bij zichzelf 'in de week' legt, het Schriftgedeelte de volgende dagen in het achterhoofd heeft in haar gesprekken, bij wat zij leest of op TV ziet, en op donderdag – dus mooi op tijd – gaat schrijven. Dat lijkt mij een goede aanpak. Een preek moet groeien en opborrelen, ook door andere activiteiten heen. Het is geen verhandeling die je uit bestaande literatuur kunt overnemen, maar een persoonlijk verhaal, dat door jou heen moet zijn gegaan, wil je de hoorder kunnen raken. Het gaat niet zozeer om uitleg, waarvoor je in handboeken of op internet kunt neuzen. Het gaat vooral om de vraag: wat heeft dit Bijbelgedeelte mij, ons te zeggen? Hoe vertaal ik het in het leven van alledag? Wat beleef ik eraan, hoe ga ik er mee om, wat heeft het te betekenen in de maatschappelijke werkelijkheid? Daar past geen leentjebuur bij.

Maar wat, als je helemaal leeg bent in je hoofd, als iedere inspiratie ver is te zoeken? Mogelijk door huiselijke omstandigheden of door wat je eerder in de week meemaakte. Van de Bent reikt in de Volkskrant de oplossing aan: zeg waar het op staat. Speel open kaart. Zeg: lieve gemeente, deze week wilde het niet

vlotten. Sorry. Volgende keer beter. Maar geen nood, want op het onvolprezen internet vond ik een prachtige preek over dit Bijbelgedeelte die ik u niet wil onthouden. Zo mooi zou ik het zelf niet kunnen zeggen. En het is zo waar! Ik ga het u niet allemaal voorlezen, maar het meeste wel, en ik weet zeker dat de volgende gedachten u zullen aanspreken. Zo gaat u toch geïnspireerd naar huis.

Waarom is dat zo moeilijk? Toegegeven: predikanten is niets menselijks vreemd, ook predikanten hebben hun trots en hun ijdelheid, maar bij dat menselijke hoort toch ook dat het wel eens niet wil lukken? Of dat je in tijdnood bent geraakt? Waarom doen alsof? Jatten is verwerpelijk. En illegaal.

Psalmen op de eerste plaats

Zingen met heel je hart! (2)

Ingeluid in het derde zomernummer en van start gegaan in nummer 1 van de nieuwe jaargang, is de serie 'Zingen met heel je hart!': over het nieuwe Liedboek van de kerken. Het is een onderdeel van een dubbele serie over liturgie in dit leesseizoen. Bedoeling is telkens in de oneven nummers aandacht te besteden aan het dit voorjaar in gebruik genomen liedboek, terwijl in de even nummers nadruk ligt op liturgische beleving.

Vandaag opnieuw een bijdrage van Roel Bosch, predikant van de Noorderlicht-gemeente in Zeist. Hij was redactielid van 'Liedboek, bidden en zingen in huis en kerk'.

Roel A. Bosch

Geen Liedboek kent zoveel Psalmen als het nieuwe Liedboek. Vrijwel nergens ter wereld heeft een kerkgemeenschap alle 150 psalmen in haar liedboek opgenomen. In ons land zijn evenwel van de 150 psalmen maar liefst 270 verschillende versies in de nieuwe bundel opgenomen.

Twaalf onberijmde psalmen staan in hun geheel in het Liedboek. De inhoud maakt dat elk van de twaalf specifiek geschikt is voor tijden van de dag en/of tijden van het jaar. Daar zijn ook 'antifonen' bij uitge-

LITURGIE & BELEVING (2)

kozen. Antifoon betekent letterlijk 'tegenstem', in het Nederlands ook wel keervers genoemd. Een korte tekst die vooraf en aan het slot 'tegen de psalm aan' kan worden gezet. Meestal komen die antifonen uit de psalm zelf. Bijvoorbeeld bij Psalm 4, de avondpsalm, Lied 4b: 'In vrede leg ik mij neer, bij U ben ik veilig.'

Deze reciteerpsalmen kunnen

begeleid en ongebeleid gezongen worden. Behalve zingen is ook opzeggen mogelijk, dan kun je de antifoon zingen en verder de tekst zeggen, om en om. Een mooie manier om een vergadering 's avonds af te sluiten...

Het 'elkaar de psalm toebidden' is wezenlijk: nooit zegt of zingt één persoon/partij alles. Het zingen is hier een vorm van bidden, niet luid en nadrukkelijk, maar luisterend en waakzaam. Veel mensen kennen de vorm uit kloosters of de Evensongs in de Anglicaanse kerk (daarnaast elke vierde zondagmiddag in de Janskerk).

Kernverzen

Daarnaast staan in het nieuwe Liedboek vijftien verzen uit de psalmen, 'kernverzen', als korte zangvorm. Je kunt ze gebruiken als antifoon voor een gelezen psalm, maar ook als gebedsacclamatie of aandachtsmoment in een viering. Hier zijn Taizélieden bij. ('Bless the Lord', Lied 103e) maar ook liederen uit lutherse en rooms-katholieke tradities.

Elke zondag en feestdag heeft in het klassieke kerkelijk jaar een eigen herkenningsvers. De meeste daarvan komen uit de Psalmen, soms ook uit andere Bijbelboeken: Jesaja, Galaten, bijvoorbeeld. Ze kleuren de dag! De zondagen hebben daar ook eeuwenlang hun naam aan ontleend. Deze antifonen staan niet in het psalmendeel, maar in de rubriek: 'de tijden van het jaar'. Bijvoorbeeld voor de Eerste Zondag in Advent, Lied 432a bij Psalm 25:1,2: *Mijn leven til ik, God, naar U omhoog.*

Ze zijn 'los' te zingen. Tegelijk is het mogelijk om ze te verbinden met de intochtspalm. Deze versie staat in dezelfde toon als Psalm 25, waar het vers uit genomen is. Dan kan dus eerst de antifoon klinken, solo, dan herhaald door allen, dan een of enkele verzen uit de berijmde psalm, en dan nog een keer de antifoon.

Geneefse psalmen

Of de Geneefse psalmen zouden worden opgenomen was geen vraag, het was een nadrukkelijke opdracht van enkele van de deelnemende kerken. Hóe, dat was de vraag, zouden ze gemoderniseerd kunnen worden? Dat bleek onmogelijk. Slechts enkele kleine wijzigingen konden worden toegepast. Een van de oudste vormen van psalmzingen, de antwoordpsalm, komt nog uit de tijd dat alleen de liturgen een bijbel hadden en de kerkgangers met lege handen zaten. Dan zong de voorzanger, zoals de chazan in de synagoge, de psalm, en het volk antwoordde met steeds hetzelfde refrein: de antwoordpsalm. Elke zondag heeft een eigen psalm, soms bepaald door de tijd van het jaar, soms door de lezing. Deze psalm is dus eigenlijk schriftlezing, op 'verhoogde toon': gezongen.

Nog steeds wordt deze vorm toegepast in de liturgie van vele kerken in Oost en West, als vervolg op de eerste lezing, tegelijk inleiding op de tweede. Het karakter van stem en tegenstem is bepalend! Met name deze vorm is bestemd voor in de zondagmorgendienst na de eerste lezing.

In het Liedboek zijn 39 psalmen in deze vorm opgenomen. Een enkele daarvan was al heel bekend: 'Naar U gaat mijn verlangen uit', Psalm 25 in drie versies.

Overige psalmen

Er bestonden al vele versies van de Psalmen. 'De Heer is mijn herder', naar Psalm 23 en: 'Uit angst en nood' naar Psalm 130. Elke kerkelijke traditie heeft daar een eigen vorm voor gevonden. In de Engelse kerkmuziek ontstonden psalmen die vrijer waren dan de calvinistische. Zo schreef Isaac Watts 'O God die droeg ons voorgeslacht' als bewerking van Psalm 90. In ons nieuwe Liedboek komen veel van deze versies in het psalmendeel terug, na de berijmde Geneefse psalm.

Het is een breed scala. Oude bekenden, maar ook nieuwere, zoals Psalm 27 in een Iona-versie: 'De Heer is mijn licht!' Er zijn ook heel verschillende vertegenwoordigers van de lichte muziek: zeven Psalmen voor Nu bijvoorbeeld, versies uit Iona of 'By the rivers of Babylon'. Ook modern-klassieke kerkmuziek biedt enkele voorbeelden: 122a, bijvoorbeeld, van De Vries en Vogel, 'Laten we gaan naar het huis van de Heer!'. Hier is de muziek heel sterk bepaald door de tekst; bij Psalm 122 kan je de dialoog van de bedevaartgangers echt volgen door de muziek van de psalm heen. Daarnaast staan dan ook nog versies die meer voor kinderen bedacht zijn. Enkele psalmen zijn voor dit boek nieuw berijmd. Ze bieden soms een verwoording die heel persoonlijk is, niet meer echt een berijming. Daarmee scheppen ze weer nieuwe kansen om op de psalm in te gaan: 88a, 139a (2x Viel Kusters), 57a (Anton Ent). Een andere, Psalm 4a (Alexis de Roode), volgt de tekst veel directer en opent door de jazzy muziekstijl opeens een heel andere wereld. 13a (Karel Eykman) sluit daarbij aan. Jaap Zijlstra maakt van de lange Psalm 31, in de berijming 19 strofen, een lied in vier strofen, 31a, waar toch de hele inhoud van de Psalm goed in naar voren komt. Zijn deze zes psalmen een eerste oogst in de zoektocht naar een nieuwere berijming van alle psalmen? Of zal het meer de richting van 'Psalmen voor Nu' opgaan? De tijd zal het leren...

(Dit artikel is ontleend aan een eerder dit jaar verschenen stuk over het nieuwe Liedboek in het blad Kerkinformatie)

'Vertel ze over de droom...'

Op 28 augustus 2013 werd herdacht dat zestig jaar geleden Martin Luther King zijn beroemde speech hield op de trappen van het Lincoln Memorial: 'I have a dream'. Mogelijk was dat thema hem ingegeven door woorden van Mahalia Jackson, beroemd gospel- en spiritualzangeres uit die tijd. Zij moet tegen hem hebben gezegd: "Tell them about the dream, Martin!" Een droom, niet alleen over wat hen straks te wachten stond in de hemel, maar dat ook hier op aarde gerechtigheid mogelijk was.

In het nieuwe Liedboek is een bekende spiritual opgenomen die Mahalia Jackson vast ook gezongen heeft: 'Nobody knows the trouble I've seen'. Begin jaren '50, nog vóór de American Civil Rights Movement was begonnen, kwam in het Amsterdamse bovenhuis waar wij woonden, op zondagavond vaak een familie- en vriendenkring bijeen om bij de piano te zingen en te musiceren. Dat ging van de bundel 'Kun je nog zingen' tot en met Schubertliederen. Tot slot zong mijn vader altijd een paar negro-spirituals, waarbij hij zich zelf op de piano begeleidde. Ik lag dan al in bed en hoorde hoe hij met zijn lichte tenorstem zong: 'Steal away, steal away to Jesus', 'Git on board, little children', en: 'Nobody knows'. Inmiddels 93 jaar oud, maakt hij nu dus mee dat ook in een gewone kerkdienst een spiritual gezongen kan worden: nummer 915 in het nieuwe liedboek:

*Nobody knows the trouble I've seen
Nobody knows but Jesus
Nobody knows the trouble I've seen
Glory, Hallelujah.*

*1. Sometimes I'm up, sometimes I'm down, oh, yes Lord.
Sometimes I'm almost to the ground, oh, yes, Lord.
Refrein: Nobody knows*

*2. If you got there before I do, oh yes Lord,
Tell all my friends, I'm coming too, oh, yes Lord.
Refrein: Nobody knows*

*3. Although you see me goin' on so, oh yes Lord,
I have my trials, here below, Oh yes, Lord.
Refrein: Oh, nobody knows the trouble I've seen...*

Wat ik wel jammer vind, is dat het tweede couplet niet in het Liedboek staat. Te 'hemels'? Maar zonder dat couplet komt het lied juist los van de aardse realiteit. King was predikant, zijn strijd voor gelijkheid was geworteld in zijn geloof dat voor God blank en zwart gelijk waren. Hij vocht voor gelijkheid voor mensen op aarde hier en nu, zo als ze straks in de hemel zullen zijn. Dat is méér dan dat we het hier op aarde wel eens moeilijk hebben...

Elly Bakker

Herinneringen aan de Triumfatorkerk

Ik kan mij nog als de dag van gisteren herinneren dat de Triumfatorkerk in Kanaleneiland werd geopend. Ik was destijds 37 jaar en lid van het groot-moderamen, met als voorzitter ds Van Endt. Als afgevaardigde van de Centrale Kerkenraad moest ik met de heer Roobol, rector van het Christelijk Gymnasium, de opening bijwonen en haalde met mijn auto de heer Roobol op. Hij woonde aan de Rembrandtkadeel vlak bij de Adriaen van Ostadelaan. Hij reed wel vaker met mij mee.

Het was in die tijd nog wel de gewoonte om medeleden van een college met 'meneer' aan te spreken en zeker niet als Piet of Jan zoals nu. Na het instappen zei hij echter heel spontaan: "Zeg maar Roobol hoor." Ik wist niet wat ik hoorde, hij was immers al rond de zestig en ik een jong broekie. Dat ben ik dus niet vergeten.

In de kerk, op de eerste rij, hebben we de dienst bijgewoond en

LEZERS SCHRIJVEN

ik weet ook nog dat de architect vertelde hoe hij, de omgeving verkennende, bedacht: "Deze wijk is helemaal rechttoe hoog- en laagbouw, dat moet dus terugkomen; maar ook heeft alles hier in de buurt platte daken. Om op te vallen wordt alles dus spits met schuine daken; van hoog naar laag."

Dat is wat ik nog even wil toevoegen aan het mooie verhaal over het ontstaan van de Triumfatorkerk in de vorige Kerk in de Stad.

Met hartelijke groet,
Aart van Beek
(woonde vanaf 1968 in de Hannolaan en tegenwoordig in de Keizershof)

Utrechters naar Hanzesteden

De Stichting Voorbereiding Herbouw Schip Domkerk gaat van 3 tot en met 6 oktober met excursie naar enkele Duitse Hanzesteden. Er hebben zich voldoende deelnemers voor deze trip aangemeld om het te laten doorgaan. De busreis voert naar Lübeck, Wismar en Schwerin. Er worden verschillende kerken bezocht die na verwoestende bombardementen in de Tweede Wereldoorlog zijn herbouwd. De Utrechtse delegatie kijkt behalve de prachtige kerken in die oude Hanzesteden ook het fraaie slot in Schwerin.

Wie nog interesse heeft om deel te nemen, kan zich via info@project2074.nl nog aanmelden. Maar de tijd dringt en de vraag is of er nog voldoende hotelcapaciteit beschikbaar is. Wacht dus niet te lang...

Op zaterdag 26 oktober houdt de stichting een breed opgezette vrijwilligersdag in de Nicolaïkerk. Alle werkerterreinen van de stichting zullen daar de revue passeren: bestuur en werkgroepen. Ook willen de mensen achter het herbouwplan van het Domschip stilstaan bij aanpassingen in de organisatie van de vrijwilligersinzet.

Carel ter Linden licht zijn boek toe

Op dinsdag 8 oktober houdt Carel ter Linden in de Nicolaïkerk een lezing in het kader van het jaarthema van Vorming en Toerusting 'In crisis!?' Meestal vraagt men aan een predikant niet wat hij zelf gelooft, al kan dat in zijn preken en gebeden wel doorklinken. Uitgever De Arbeiderspers vroeg Carel ter Linden op deze vraag in te gaan. 'Wat gelooft u zelf, of wat gelooft u niet (meer)? Wat zou u aan uw kinderen kunnen en willen doorgeven?' Hij gaf aan dit verzoek gehoor met het schrijven van een nieuw boek. Ter Linden schetst daarin de geest van een nieuwe tijd waarin het geloof veel minder dan vroeger gedijen kan. Hij bekent ook zelf geen verbinding meer te kunnen leggen tussen de God die in de Bijbel aan het woord is en die de mens de weg wijst hoe te handelen, en het hele proces van de evolutie met al zijn schoonheid maar ook met zijn bittere en wrede kanten (natuurrampen, de volstrekte ongerichtheid van dit proces en de daarmee verbonden mislukkingen, die leiden tot ziekten en een te vroege dood). De gedachte aan een schepper, uit wiens hand dit alles is voortgekomen is hem vreemd geworden. In zijn ogen is 'God' een gééstelijke werkelijkheid, die uitsluitend door de mens uitgedragen kan worden. De Bijbel is voor hem een appél tot humaniteit te midden van een raadselachtige en soms vijandige wereld. Zijn boek 'Wat doe ik hier in GODS-NAAM?' is in juni van dit jaar verschenen.

De kerk aan het Nicolaaskerkhof (naast het Centraal Museum) is open vanaf 19.30 uur en de lezing begint om 20.00 uur.

STANDPUNT ALGEMENE KERKENRAAD PROTESTANTSE GEMEENTE UTRECHT

'Geen behoefte aan herbouwd schip'

Herbouw Domschip (12)

Deel 12 in de serie 'Herbouw Domschip' is tevens de afsluiting van deze reeks. Ruim een jaar heeft Kerk in de Stad de vele aspecten van dit ambitieuze plan door deskundigen en betrokkenen laten belichten. Monumentale kerken in steden als Amsterdam en Rotterdam, en zelfs over de landsgrenzen (Keulen) kregen een plaats in deze serie. Het 'laatste woord' is zoals aangekondigd aan de Algemene Kerkenraad van de Protestantse Gemeente Utrecht, die eind vorig jaar zijn visie op het plan van de stichting Voorbereiding Herbouw Schip Domkerk 2013 in een notitie vastlegde.

Wie de artikelen van de complete reeks nog eens wil nalezen, kan toegang krijgen tot de dropbox-map waar ze allemaal in staan. Verzoek om deze map in te zien richten aan: kerkindestad@protestant-utrecht.nl.

Ongeveer vier jaar geleden vatten enkele enthousiaste mensen het plan op het schip van de Domkerk te herbouwen. Architect Leo Wevers nam als referentieproject de slow-building op Middeleeuwse wijze van de burcht Guédelon in de Franse Bourgogne. Peter Haars, Bram van der Wees en Arie Noordermeer sloten zich aan bij zijn enthousiasme en samen vormden zij de Stichting Voorbereiding Herbouw Schip Domkerk 2013. Sindsdien probeert deze stichting zoveel mogelijk mensen warm te krijgen voor het idee om in 2013 de eerste steen van de herbouw te kunnen leggen. Aangezien de Protestantse Gemeente Utrecht eigenaar is van de Domkerk heeft de Stichting gevraagd om een standpuntbepaling. Herbouw van het schip van de Domkerk kan immers niet plaatsvinden zonder toestemming van de Protestantse Gemeente Utrecht.

De Algemene Kerkenraad der PGU onderkent dat er voor herbouw van het schip van de Domkerk het nodige is te zeggen. Het zou natuurlijk heel bijzonder zijn als de Dom in de oorspronkelijk bedoelde staat, met schip, zou herrijzen. De stad Utrecht zou weer een echte grote 'kathedraal' hebben en de herbouw zal, net als bij de Sagra Familia in Barcelona, veel belangstelling trekken, voor veel mensen werkgelegenheid bieden en een toeristische trekpleister vormen waar velen van heinde en ver op af zullen komen. Het Domschip zou anders ingericht worden en weer het echte centrum van de stad worden, met terrasjes rond de kerk. Het herbouwde schip biedt de Domkerk nieuwe gebruiksmogelijkheden en zal naast haar religieuze bestemming ook een wereldse functie kunnen hebben bij grote manifestaties, conferenties en dergelijke.

Hypothetisch

De Algemene Kerkenraad onderkent dat dit voor mensen en belangengroepen redenen kunnen zijn om te pleiten voor herbouw van het schip. Aangezien de plannen voor de herbouw zich nog in een relatief vroeg stadium bevinden en een bijzonder complex geheel vormen, heeft het op dit moment echter weinig zin op allerlei veelal nog hypothetische

details in te gaan die in de argumentatie voor de herbouw een rol spelen. Denk aan vragen als: hoeveel toeristen zal de herbouw gaan trekken? Wat is daarvan de te verwachten geldstroom? Wat zijn de gevolgen voor de akoestiek van het gebouw? Waar moet

* De hier goed zichtbare open ruimte tussen Domtoren en -kerk waar volgens de Algemene Kerkenraad Groot van de PGU geen schip herbouwd hoeft te worden (foto Maarten Buruma).

het orgel heen en wie betaalt de kostbare verplaatsing? Zullen er voldoende geïnteresseerden zijn die gebruik willen maken van het gebouw? Zullen er voldoende geldelijke middelen beschikbaar komen om de herbouw te financieren? Wie krijgt na de herbouw het beheer over de kerk, en hoe verhouden de kerkelijke en wereldlijke functie zich dan tot elkaar?

Over al deze vragen kan worden nagedacht, maar dat heeft pas zin als antwoord gegeven is op een essentiële en principiële vraag die aan al het andere vooraf gaat. Stel dat men het eens kan worden over wat er allemaal moet gebeuren en er voldoende zekerheid is dat het hele project gefinancierd kan worden: zou je het dan überhaupt nog willen dat het schip weer herbouwd wordt en je de beschikking hebt over de immense ruimte die de kathedraal dan zal bieden?

Context

Het antwoord dat men op deze vraag wil geven hangt natuurlijk af

van de context van waaruit men denkt. De initiatiefnemers denken vooral vanuit een brede cultuurhistorische context en de belangen van de stad Utrecht. Zij zijn gedreven door idealisme. Hoewel dit als zodanig zeer gewaardeerd kan worden, kan de Algemene Kerkenraad van de Protestantse Gemeente Utrecht niet anders denken dan vanuit haar kleinschalige kerkelijke context, een zorgelijke financiële situatie, en vanuit de aandachtspunten en belangen van de diverse wijkgemeenten die een moeizaam bestaan leiden. Vanuit deze context heeft de Algemene Kerkenraad over bovengenoemde vraag nagedacht en is hij tot de conclusie gekomen dat de PGU geen behoefte heeft aan een Domkerk met herbouwd schip.

nu te voorzien dat de aangegeven bronnen van inkomsten onvoldoende zullen zijn om die instandhoudingskosten te dekken.

c) De PGU zal bij en na de herbouw te maken krijgen met tal van partijen, waarvan in ieder geval nu nog niet duidelijk is wie welke verantwoordelijkheid zal dragen. Het moge duidelijk zijn dat de financiële verantwoordelijkheid hierbij een hoofdrol speelt, maar die is ook gekoppeld aan de vraag wie de kerk wanneer mag gebruiken. Nu is het Citypastoraat Domkerk de beherende instantie en wordt bij verhuringen altijd gedacht vanuit de kerkelijke rol van het gebouw. Het lijkt de Algemene Kerkenraad wenselijk deze situatie, als dat mogelijk en haalbaar is, zo te houden.

d) Meer specifiek vanuit de wijkgemeente Citypastoraat Domkerk gedacht is de Domkerk nu het centrum van haar kerkelijke vieringen en activiteiten: de zondagse eredienst, vespers op zondag- en woensdagavond, dagelijkse middaggebeden en de druk bezochte kerkmuziekconcerten, elke zaterdagmiddag. Het huidige gebouw biedt meer dan voldoende mogelijkheden om deze activiteiten een plaats te bieden, en het is niet te verwachten dat het aantal bezoekers dermate zal stijgen, dat een herbouw van het schip gewenst zou zijn.

e) De Open Dom floreert onder andere door het verhaal en de geschiedenis van de Domkerk, waar het ingestorte schip bij hoort. Zo'n 200.000 bezoekers en toeristen komen per jaar om de nog steeds imposante en prachtige kerk te zien en dit bijzondere verhaal te horen. Natuurlijk zou een Open Dom ook kunnen floreren met een herbouwd Schip, maar een voorwaarde is het zeker niet.

Samengevat concludeert de Algemene Kerkenraad van de PGU dat hij veel waardering heeft voor het idealisme en enthousiasme van de initiatiefnemers voor de herbouw van het schip van de Domkerk, maar dat hij op met name pragmatische gronden, en vanuit de huidige zorgelijke (financiële) situatie van de kerken in Utrecht, geen behoefte heeft aan een herbouwd schip van de Domkerk. Het Citypastoraat Domkerk en de PGU zullen de ontwikkelingen rond het Domschip naast die van Herbouw Schip zoals Schatkamer, Domschip 2013 en Trajectum Lumen, met belangstelling blijven volgen.

Bovenstaande notitie werd voorbereid door Erik Heijerman (ouderling Citypastoraat Domkerk), Netty de Jong-Dorland (predikant Citypastoraat Domkerk en AKK lid), Teunis van Kooten (scriba AK) en Peter Klusener (ouderling-kerkentmeester Citypastoraat Domkerk en oud-voorzitter AK) en werd in de AKG vergadering van 26 november 2012 als PGU standpunt vastgesteld.

Geestdrift Festival Utrecht

Harry Pals

We zijn bezig met de laatste voorbereidingen van een heel interessant festival in de Janskerk, op 12 oktober.

Dat begon allemaal zo. Ik werd een half jaar geleden benaderd door enthousiaste jongeren die op zoek waren naar een plek om kunst, samenleving en geloof bij elkaar te brengen voor een jong publiek van twintigers en dertigers. Het was zoeken, vra-

gen, proberen – en daaruit is een festival gegroeid: het Geestdrift Festival Utrecht.

Vanuit een enorm netwerk zijn in korte tijd allerlei mensen met uiteenlopende achtergronden toegestroomd die een bijdrage leveren. De theologen Erik Borgman en Ruud Ganzevoort houden inleidingen. Mensen als Antonie Fountain, Martine Vonk, Reinier Sonneveld, Henk Bouma, Frank Mulder en Lex Boot komen met een korte presentatie, die ze daarna uitwerken in kleine kring.

Er is voor dit festival een theaterstuk gemaakt met drie domineeskinderen. Verder is er veel muziek tussendoor, van muzikanten als Broeder Dieleman, Wooden Saints, Sea + Air, Ponoka. Ook is er een gesprek over muziek en geloof, er is poëzie en een kleine fototentoonstelling. En als sluitstuk biedt dit festival een prikkelend Bach-experiment met orgel, cello en visuele projecties.

Voor mij was en is het een groot avontuur. Ik ben nu al overweldigd door alle enthousiasme en inzet

van gelovige en op de maatschappij betrokken mensen.

'Geestdrift' vindt plaats op 12 oktober in de Janskerk. Het begint om 12.00 uur. Kaarten zijn verkrijgbaar via www.geestdriftfestival.nl en kosten € 17,13 in de voorverkoop en € 20,00 aan de kassa.

Voor wie meer wil weten over het programma: kijk op Facebook: www.facebook.com/geestdriftfestival, stuur een mail naar info@geestdriftfestival.nl, volg de tweets van @geestdriftfest of bel 06 4022 9299.

Cantatevespers in de Nicolaïkerk

Steven Slappendel

Dit kerkelijk seizoen klinken er tijdens vespers in de Nicolaïkerk vier cantates van J.S. Bach: op 29 september de cantate 'Herr Christ, der einge Gottessohn' (BWV 96); op 12 januari 'Mein liebster Jesus ist verloren' (BWV 154); op 20 april (eerste Paasdag) het Osteroratorium (BWV 249) en op 29 juni 'Meine Seele erhebt den Herren' (BWV 10).

Voor de komende vijfde zondag van september (om 17.00 uur) dus de cantate 'Herr Christ, der einge Gottessohn' geschreven door Bach voor 8 oktober 1724, de achttiende zondag na Trinitatis.

Deze cantate behoort tot Bachs tweede 'jaargang' van zijn wekelijkse cantatecomposities. Cantate 96 is gebaseerd op het gelijknamige koraal van Elisabeth Creutziger 'Herr Christ, der einge Gottessohn', lied 517 uit het nieuwe liedboek. Tijdens de

*Vespercantorij studeert Bachcantate in (foto Steven Slappendel).

vesper zullen ook worden uitgevoerd Psalm 57: 8-11 'Mein Herz ist bereit' van Heinrich Schütz (1585-1672) voor alt solo en Psalm 110 'Confitebor tibi' van Claudio Monteverdi (1576-1643) uit de Selva morale e spirituale (1640/41) voor sopraan, tenor, bas en twee violen en basso continuo. De lezing volgens het

Luthers leesrooster is I Corinthiërs 1:4-9.

Voorganger is ds Idelette Otten, predikant te Vleuten, organist is Berry van Berkum en medewerking wordt verleend door de Cappella di San Nicolai en de Vespercantorij onder leiding van Ko Zwanenburg. De vocale solisten zijn Paulien van der Werff,

sopraan; Anne-Marieke Evers, alt; Henk Gunneman, tenor en Michiel Meijer, bas.

Bij de uitgang is een collecte bestemd voor het muzieklonds Vanuit dit fonds worden de extra kosten verbonden aan de kerkdiensten met extra muziek zoals bij deze cantatevespers betaald.

...In het spoor der gerechtigheid...

(vervolg van voorpagina)

Waar komt die moeite vandaan? Die zit in feite in de aanduiding Israël zelf. Zodra dat genoemd wordt heb je de poppen aan het dansen. Grote tegenstellingen. Als we het zouden hebben over 'synagogezon-dag' of iets dergelijks zou de moeite veel minder zijn. Maar Israël... Dat land, die staat waar aan Palestijnen zoveel onrecht gedaan wordt...

En ja: daar zitten veel problemen en je kunt er heel kritisch naar kijken en over denken. Maar als je Israël reduceert tot alleen maar het Bijbelse Israël of tot de synagoge, doe je aan alle Joodse medemens onrecht.

Verbondenheid

Als onze kerk in haar kerkorde belijdt dat zij geroepen is 'gestalte te geven aan haar onopgeefbare verbondenheid met het Joodse volk' dan is daar óók de staat Israël bij inbegrepen. Immers een belangrijk gedeelte van dat Joodse volk heeft zijn plek in die

staat. Die staat waarin veiligheid gezocht wordt tegen een wereld die dat volk in vele tijden verschrikkelijk behandeld heeft. Het is een feit dat sinds de zesdaagse oorlog in juni 1967 voor velen de liefde tot en de verbondenheid met Israël een groot vraagteken is geworden. Dat komt door de 'bezetting van de Palestijnse gebieden'.

Gazastrook

Bijna niemand realiseert zich dat die gebieden tot 1967 bezet waren door Jordanië en behoorlijk verwaarloosd werden. Het zelfde geldt voor de Gazastrook. Er heeft nooit een Palestijnse staat bestaan. De Arabische wereld heeft het ontstaan van een Palestijnse staat tegelijk met het uitroepen van de Joodse Staat in 1948 nooit willen accepteren, hoewel dat in het delingsplan van de Verenigde Naties wel was voorzien. Het is na 1948 niet een oogmerk geweest van de Israëlische regering om die gebieden onder haar gezag te krijgen. Toen Israël in 1967 in oorlog dreigde te raken met Syrië, Irak en Egypte heeft de toenmalige Israëlische regering Koning Hus-

* Nazareth, stad waar Joden, christenen, Palestijnen en andere bevolkingsgroepen samen wonen en werken (foto Peter van der Ros).

sein van Jordanië gesmeekt zich buiten de strijd te houden. Maar hij plaatste zijn leger onder bevel van de Egyptenaren. De grootste vergissing van zijn leven. Daardoor waren de Israëlische troepen genoodzaakt de 'Palestijnse gebieden' binnen te trekken met alle gevolgen van dien. Onderhandelingen na die zesdaagse oorlog om de gebieden terug te

geven liepen op niets uit. Egypte had geen zin in Gaza, en de veiligheid van Israël bij teruggave van de gebieden kon niet voldoende gewaarborgd worden. (Eén en ander valt na te lezen in het boek: The Iron Wall door Avi Shlaim, pagina 241 en volgende. Shlaim is een overigens zeer kritisch historicus, die er niet op uit is Israël klakkeloos te verdedigen).

Solidair

Dat ik deze zaken hier in dit verband toch eens opschrijf is omdat het goed is de geschiedenis te kennen, maar niet om alles goed te praten wat tot op vandaag in Israël en de gebieden gebeurt. De onopgeefbare verbondenheid met het Joodse volk – dus inclusief de Joodse Staat – sluit niet uit dat je je ook solidair weet met de onderliggende partijen in het land in het besef dat in de verwarde en verwarrende situatie in het Midden-Oosten Israël ook weer de onderliggende en bedreigde partij is. Ik hoop en bid dat de Staat Israël het hoofd boven water zal weten te houden en zal gaan in het spoor van de Tora, het spoor der gerechtigheid.

Studiedag over Concilie Trente

In het kader van Refo500 organiseren de Katholieke Vereniging voor Oecumene en de Tilburg School of Catholic Theology op 15 oktober in Utrecht een symposium over het Concilie van Trente. De studiedag heeft plaats in het auditorium van Museum Catharijneconvent.

Het Concilie van Trente (1545-1563) had tot doel de misstanden en misbruiken binnen de katholieke kerk aan te pakken. Ook moest duidelijkheid worden geschapen omtrent verschillende door de protestanten betwiste geloofspunten. Het concilie werd in Trente, zetel van het prinsbisdom Trente, bijeengeroepen door Paulus III (1545), voortgezet door Julius III (1551) en door Pius IV bekrachtigd (1563). Het vond met opzet zo noordelijk plaats om calvinistische en lutherse waarnemers in staat te stellen aanwezig te zijn. De besluiten van dit concilie waren eeuwenlang van grote betekenis voor de Rooms-Katholieke Kerk. Het zorgde voor een verheldering van de geloofsleer, gaf de aanzet tot betere opleidingen voor priesters en het catechetisch onderwijs. Het concilie van Trente mag daarom met recht het concilie van de katholieke hervorming genoemd worden. Tegelijkertijd stond het concilie in het teken van de reactie op de Reformatie. Op het concilie werden in 126 stellingen onderdelen van de protestantse leer als dwaling aangemerkt. Om die reden kan het concilie ook worden aangemerkt als het hart van de Contrareformatie. Tot diep in de twintigste eeuw werden de verhoudingen tussen katholieken en protestanten hierdoor bepaald. Het idee voor deze studiedag is ontstaan in het kader van Refo500, een protestants initiatief dat de relevantie van de Reformatie uit de zestiende eeuw in onze tijd voor het voetlicht wil brengen. De studiedag wordt geopend door prof. dr. Peter Jonkers, decaan van de Tilburg School of Catholic Theology. Een van de andere woordvoerders is prof. dr. Herman Selderhuis, kerkhistoricus en directeur van Refo500. Ook spreekt dr. Ton van Eijk, universitair docent systematische theologie aan de Tilburg School of Catholic Theology. Opgave vóór 1 oktober bij de Katholieke Vereniging voor Oecumene per mail aan secretariaat@oecumene.nl of telefoon 2326 907. Kosten (inclusief lunch), 20 euro, voor studenten 10 euro. Voor deelname kan het bedrag worden geboekt op rekening ING 801919 ten name van de Katholieke Vereniging voor Oecumene onder vermelding van: 'Trente'.

Citypastoraat Domkerk

Op vrijdag 27 september vindt om 15.00 uur in de Domkerk de huwelijksinzegening plaats van Menno Oosterhof en Elise Disselhorst, Zwaansteeg 7. Voorganger in de dienst is ds Netty de Jong-Dorland.

Ook zondag 29 september en zondag 6 oktober gaat ds Netty de Jong-Dorland voor in de dienst van Schrift en Tafel.

Zondag 6 oktober is het weer Kerk op schoot: Kerk op Schoot is een initiatief van ouders die hun kind geregeld op zondag naar de crèche brengen. Een keer in de maand vullen ze de crêchetijd inhoudelijker in met een Bijbelverhaal, een gebed en een lied, in aanwezigheid van de ouders.

Na de dienst van 29 september wordt de tentoonstelling 'Marc Chagall en de Vrede' geopend door Pieter Zuidema van Galerie Wuijt. Op zondag 6 oktober kunnen kinderen van 6 tot en met 14 jaar hun eigen Chagall maken onder leiding van de heer Pieter Zuidema. Opgave voor de Chagall kinderworkshop voor 25 september bij krstekelenburg@casema.nl. Meer hierover elders in dit nummer.

Dagelijks is om 12.30 uur het oecumenisch middaygebed. Op maandagmorgen om 7.00 uur het ochtendgebed. Op zaterdagmiddag om 15.30 uur is er wekelijks een concert in het kader van de 'Zaterdagmiddagmuziek'. Voor actuele informatie zie: www.domkerk.nl.

EUG Oekumenische Studentengemeente (Janskerk)

Er zijn plannen om in het voorjaar 2014 met een groep naar Iona te gaan. In 2012-2013 waren er ook al plannen maar de voorbereidingsavond bleek te kort te liggen voor de geplande reisdatum. Daarom dit keer de open voorlichtingsavond over 'Iona revisited' al op 8 oktober, in de Grave van Solmsstraat 4. Iona is een eiland voor de Schotse kust. Daar is in de oude abbey een gemeenschap gevestigd, die gericht is op samenleven en vieren in de Keltische traditie, een 'geaarde' spiritualiteit. De liederen van Iona worden regelmatig in de Janskerk gezongen. Op deze voorlichtingsavond is er informatie over Iona en de reis erheen. Met elkaar proberen we een reisweek vast te stellen; wie mee gaat, tekent in voor de hele week en alle programmaonderdelen; de voertaal is Engels. Meer informatie bij Harry Pals, hpals@xs4all.nl.

Jacobikerkerk

Het nieuwe seizoen is een goed moment om je aan te melden voor een Bijbelkring. De kring is een plek waar je elkaar door de week ziet en van hart tot hart spreekt rond Bijbelstudies

die aan de hand van de preken gemaakt zijn. Als je nog geen lid bent en graag wilt deelnemen, meld je aan via bijbelkring@jacobikerkerk.nl. Misschien zit je al een tijd op een kring en lijkt het je goed om eens te wisselen, bijvoorbeeld om in je eigen wijk te kunnen kringen, maar ook omdat het goed kan zijn om eens met andere mensen intensiever op te trekken. Van harte welkom om contact op te nemen!

Binnenkort gaat een nieuwe Alpha-cursus van start. Vanaf 25 september zijn de cursisten gedurende tien woensdagavonden met elkaar in gesprek over de basisonderwerpen van het christelijk geloof. Voor vragen of meer informatie kunt u terecht bij Simone Aman (alpha@jacobikerkerk.nl). Meer informatie is ook te vinden via de website.

Ben je nieuw in de Jacobikerkerk of kom je al wat langer maar wil je de gemeente beter leren kennen? Dan nodigen we je van harte uit voor de introductieavonden op dinsdag 1 en 8 oktober. In een serie van twee avonden bieden we gelegenheid om de gemeente en het gemeentelven beter te leren kennen. Voor vragen of opgave kun je contact opnemen met Barbara Lamain: belamain@hotmail.com.

Johannescentrum-gemeente

In de viering van 29 september klinken uit de mond van Amos harde profetische woorden, gezegd tot de machthebbers van Israël: "Wee jullie, jullie liggen maar op je ivoren bedden, uit grote schalen drinken jullie wijn." Jezus vertaalt deze woorden in een verhaal: dat van een naamloze rijke man en een arme man die tot op vandaag bekend is als de arme Lazarus. In dat verhaal zegt Abraham tegen de rijke man: "Bedenk dat jij je (goede) deel al tijdens je leven hebt ontvangen, terwijl Lazarus niets dan ongeluk heeft gekend. Nu biedt hij troost en lijdt jij pijn." Over de hoofden van de leiders van Israël en de leerlingen in de kring rond Jezus heen, klinken ze tot in onze tijd. Hoe zit het met onze houding tegenover de wees, de weduwe en de ontheemde waar psalm 146 van spreekt? Ds Harry Pals gaat in deze viering voor.

Op zondag 6 oktober is er een dienst van Schrift en Tafel, ds Toos Wolters zal voorgaan, met medewerking van het koor onder leiding van Wick Gispén. Op het rooster staan Habakuk 3: 1-3, 16-19, een wonderlijk lied over vertrouwen op God in tijden van groot onheil, en Lucas 17: 1-10, een aantal spreken van Jezus waarmee de leerlingen worden aangespoord tot actieve deelname aan het Koninkrijk van God, door middel van grote

WIJKNIEUWS

vergevingsgezindheid, van geloof waarmee je bomen kunt verplaatsen en van bereidheid om te letten op het belang van anderen voor wie je verantwoordelijk bent. Vertrouwen op God lijkt bij beide lezingen het dragende thema.

Beide vieringen beginnen om 10.30 uur. Voor en na de viering is er gelegenheid elkaar te ontmoeten met koffie.

Marcuskerk-Wilhelminakerk

Zondag 29 september is de voorganger ds Zeldenrust. Om 17.00 uur is er een cantatevesper in de Nicolaïkerk. Zie voor meer informatie onder 'Vespers in Zuidoost'.

Op 6 oktober gaat ds Marian van Giezen voor in de Marcuskerk. Aan deze dienst werkt het Utrechts Gospel Choir mee. Tijdens de koffie na de dienst zal Arjen de Groot iets vertellen over het werk in het Knooppunt: de presentiemethode en de manier waarop het Knooppunt de relatie met onze wijkgemeente wil versterken (zie ook het artikel elders in dit nummer).

In de Wilhelminakerk gaat ds Hans Kooops voor.

Om 17.00 uur is er een vesper in de Nicolaïkerk. Zie voor meer informatie onder 'Vespers in Zuidoost'.

Marcussectie

Op maandag 30 september is er weer de mogelijkheid om uw schone, bruikbare spullen in te leveren voor de bazaar. We ontvangen ook graag kinderklleding tot en met maat 176. We zorgen weer voor voldoende mensen om de spullen in ontvangst te nemen en te beoordelen. Houdt u dus rekening met eventuele wachttijd, het is namelijk lastig om keuzes te maken wat wel of niet bruikbaar is. De kerk is open van 19.00 tot 20.00 uur.

Op 10 oktober is het najaarsreisje van de Ouderensoos. Reisdoel is Noord-Brabant waar we na een kopje koffie/thee met gebak een ritje maken met de Duinexpres door de Loonse en Drunense Duinen. Onderweg lunchen we ergens. Na de tocht met de Duinexpres brengen we nog een bezoekje aan Oisterwijk. We vertrekken om 9.30 uur vanaf de Saffierlaan en laten ook in de Waalstraat mensen instappen. 's Middags rond vijf uur zijn we weer terug in Utrecht. De kosten voor dit reisje bedragen € 45. U kunt zich telefonisch aanmelden bij Cor en Geertje van Rijswijk, telefoon 2888 597, of bij Dina Bouman, telefoon 8795 340. Zolang er plaats is, mogen ook niet-soos bezoekers mee.

Geboren is Marianne van de Velde, broertje van Daan; adres: Vlieland 196, 3524 AD Utrecht. Wij feliciteren ouders en broer van harte met dit wonder van nieuw leven.

Wilhelminasectie

Elke donderdagmiddag van 14.30 tot 16.00 uur is er inloop in de huiskamer, Hobbemastraat

41. Iedereen welkom voor koffie/thee, een praatje of een spelletje! Af en toe worden er verhalen voorgelezen.

Nicolaïkerk
Hemel en aarde
beleven en bewegen

Op 29 september, de tweede zondag van de herfst, gaat Eva Ouwehand, geestelijk verzorger bij Altrecht, voor in een ZWO-dienst. De lezingen op het rooster van de Eerste Dag zijn Amos 6: 1-10 en Lucas 16: 19-31.

Om 17.00 uur is er een cantatevesper. Hierover staat meer informatie elders in dit nummer. Op zondag 6 oktober zal de heilige doop worden bediend. In doopdiensten horen wij stevast één van de grote waterverhalen van Israël. Deze zondag het 'doopverhaal' van de evangelist Lucas, als hij vertelt van de storm op het meer. Als eerste lezing een fragment uit de bekende en aangrijpende Psalm 42: 'gelijk een hinde die naar waterbeken smacht, zo smacht mijn ziel naar U, o God'. Ds Dirk Neven is de voorganger en Ko Zwanenburg de organist.

Om 17.00 uur is er een vesper. Hierover staat meer informatie elders in dit nummer.

In het kader van ons jaarthema voor Vorming en Toerusting 'In crisis!' zal op dinsdag 8 oktober Carel Ter Linden naar aanleiding van zijn nieuwste boek spreken over 'Oude zekerheden die wegvallen en nieuwe inspiratie vanuit de Schriften'. De avond in de Nicolaïkerk begint om 20.00 uur.

Ben je tussen vijf en acht jaar oud? Hou je van koken en van knutselen? Geef je dan op voor het Kinderkookcafé! Het Kinderkookcafé wordt vier keer per jaar gehouden op vier aangesloten zaterdagochtenden in de Nieuwe Kerk. Er wordt gekookt, geknutseld, geluisterd naar een Bijbelverhaal, gezongen en er worden spelletjes gedaan. Je kunt je opgeven via kinderkookcafe@nk-utrecht.nl. Het kindercookingcafé duurt van 10.00 tot 12.00 uur en vindt plaats in de bovenzaal van de Nieuwe Kerk. De kosten zijn zes euro per serie, dus voor vier zaterdagochtenden. De eerste serie van dit seizoen is op 28 september en 5, 12 en 19 oktober. Kun je deze dagen niet, maar lijkt het je wel erg leuk om mee te doen? Er is ook nog een tweede serie dit najaar op 23 en 30 november en 7 en 14 december. Kom je ook een keer kijken? Heb je nog andere vragen? Stuur gerust een berichtje naar kinderkookcafe@nk-utrecht.nl.

Dit najaar, van 30 september tot en met 18 december, wordt er weer een Alpha-cursus aangeboden in de Nieuwe Kerk. Thema's die aan de orde komen zijn onder andere: Wie is Jezus? Wat staat er in de bijbel? Wie of wat is de Heilige Geest? Wat betekent bidden? Gebeuren er nog wonderen? Hoe zit het met de kerk? De cursus wordt wereldwijd gegeven, in vele soorten christelijke kerken en verenigingen en iedereen gebruikt hetzelfde materiaal. Je bent van harte welkom vanaf 18.30 uur in de Nieuwe Keten, om 18.45 uur begint de maaltijd. We vinden het prettig als je van tevoren

aanmeldt zodat we weten voor hoeveel mensen er gekookt moet worden. Aanmelden kan door een e-mail te sturen naar: alpha@nk-utrecht.nl. Ook kan contact opgenomen worden met Annemieke Hendriksen, telefoon 06-2922 6818.

Pniëlkerk – Triumfatorkerk (West)

Utrecht-West

Zondag 29 september gaat in de Pniëlkerk mevrouw ds Trees van Montfoort uit Nieuwegein voor en in Parc Transwijk de heer A. Hubers. Op 6 oktober wordt de dienst in de Pniëlkerk geleid door gemeentelid Jan Wolleswinkel en in Parc Transwijk ds Jan-Erik Riemens. In de laatstgenoemde dienst is er speciaal aandacht voor de Israëlzonntag en is er muzikale medewerking van Hanneke van de Klugt (fagot) en Jeanet Loen-Ras (dwarsfluit). Daarnaast is er op 6 oktober 's middags om 16.30 uur weer een dienst van De Haven met als voorganger ds C. van Wieren uit Utrecht.

Zoals al kort in het vorige nummer van Kerk in de Stad te lezen was, is de PGU erin geslaagd de Pniëlkerk te verkopen en wel aan de Chinese Christelijke Gemeente in Nederland. Dit is de gemeente die momenteel de Wijkplaats huurt voor haar erediensten. Het is fijn dat het gebouw zo dus een kerkelijke bestemming blijft houden! Elders in dit blad leest u hier meer over. Wilt u iets meer weten over de kopers? Kijk op de website van de CCGN (www.ccg.nl) of www.chinesekerk.nl.

Tuindorpkerk

Met het nieuwe liedboek gaat het inmiddels goed. Er wordt veel en enthousiast uit gezongen. Gelukkig hebben de meeste kerkangars een eigen boek en voor onze gasten zijn er een aantal extra aangeschaft die altijd achterin de kerk te vinden zijn. Zo kunnen we allemaal genieten van al het moois.

Op 7 juli, net voor het begin van de zomervakantie, hebben we in een Open Huis de beleidsagenda van de Tuindorpkerk afgerond. Deze Reisgids voor een Kerk met Passie geeft richting aan de keuzes die we als gemeente de komende jaren willen maken. In groepjes hebben we besproken wat we hierin het belangrijkste vinden en waar we snel mee van start willen. Veel gemeenteleden hebben met grote betrokkenheid meegedacht en meegewerkt, daardoor is de beleidsagenda ook een gids van ons allemaal geworden. De opbrengst van het Open Huis en de beleidsagenda staan op de site, www.tuindorpkerk.nl.

De startzondag van 8 september werd druk bezocht. Het thema was 'met hart en ziel geloven... EN DOEN'. De zondag stond in het teken van het concreet invulling geven aan geloven door iets te doen in de kerk.

vervolg op pagina 11

Lezer, maar geen abonnee?

Met deze bon verzekert u zich elke twee weken van actueel Utrechts kerknieuws. Oecumenisch van geest, inspirerende verhalen van stadgenoten en volop aandacht voor de rijke christelijke cultuur van onze stad!

Ja, noteer mij voor € 30 per jaar – tot wederopzegging - als abonnee van Kerk in de Stad.

Dhr/mevr/fam. voorletter(s):

naam:

straat en huisnummer:

postcode:

woonplaats:

telefoonnummer (i.v.m. controle)

Stuur de bon in een gefrankeerde envelop naar

Kerk in de Stad, Eykmanlaan 433, 3571 JR Utrecht.

U ontvangt Kerk in de Stad per TNT Post elke twee weken thuis.

TUINAANLEG

Hoveniersbedrijf

TUINLAND

Onderhoud van uw tuin.
Tevens rooien van bomen.
Ook voor uw straatwerk,
schuttingen en graszoden.
U de klus, wij de kennis.

www.tuinensierbestrating.nl
Tel. 030-6865858
mob. 06-55713383

REPARATIE

**Klokkenatelier
Jan Haasnoot**

Voor al uw klokken en
barometers

(reparatie en verkoop)
Vleutenseweg 320,
Utrecht.

Tel: 030-6034247
www.klokken-barometers.nl

Boerderij Mereveld PARTY & EVENEMENTENVERZORGING SINDS 1938

**BRUISENDE BEDRIJFSEVENEMENTEN
ROMANTISCHE HUWELIJKSFEESTEN
VERRASSEND ENTERTAINMENT
STIJLVOLLE BUFFETTEN EN DINERS**

Boerderij Mereveld ademt de sfeer van het landelijk leven van rond het jaar 1900 en ligt toch op slechts enkele minuten van Utrecht-centrum. Zoekt u naar een sfeervolle locatie waar vakmanschap en creativiteit het succes van uw bedrijfsfeest, bruiloft of diner garanderen?

Wij heten u van harte welkom!

Capaciteit 25-500 personen, parkeren geen probleem, makkelijk te bereiken

Inlichtingen of documentatie?

Belt u ons:

Tel. 030 - 251 47 80 Fax 030 - 254 34 23

Mereveldseweg 9 3584 LH Utrecht

www.boerderijmereveld.nl

'KidSjes'

HULPVERLENING

Wilt u uw verhaal kwijt?
Iets bespreken?
Persoonlijk contact?
Wij hebben altijd tijd
voor een gesprek of chat:

**Sensoor
Utrecht**
DAG EN NACHT AANDACHT

- Vertrouwelijk
- Anoniem
- 24 uur per dag

030 - 294 33 44 0900 - 0767 (€ 0,05 p.m.) www.sensoor.nl

**Brinkers
Tapijten Gordijnen**

KOEKOEKSTRAAT 49 3514 CT UTRECHT 030 - 271 77 62

Lauteslager
makelaars bv sinds 1850
Catharijnesingel 100
3511 GV Utrecht

NVM
fax 030-231 83 88
www.lauteslager.nl
makelaars@lauteslager.nl
030-231 51 86

À Dieu *Waardig afscheid nemen in
het Licht van de Eeuwige*

Geen band (meer) met de kerk, maar wel een christelijke uitvaartplechtigheid?
De voorgangers van À Dieu zijn bereikbaar op 085 - 489 49 01 (9-21 uur).
Initiatief: Protestantse Gemeente Utrecht (PKN)
www.adieu-uitvaartdiensten.nl

**Omdat ieder persoon
bijzonder is...**

barbara
uitvaartverzorging

Tel. (030) 296 66 66 **barbarauitvaart.nl**
Egginklaan 51 Utrecht Nieuwe Vaart 5 Vleuten

TE HUUR GEVRAAGD

Broeders en zusters

Mijn vrouw en ik zijn afgelopen oktober getrouwd en zijn op zoek naar een plek om samen te wonen. Onze huidige situatie: door verschillende oorzaken wonen we op dit moment op 14m2 in een appartement samen drie andere studenten.

Mieke studeert geneeskunde en voor haar is het fijn om een woning in Utrecht te hebben. Floris is hard op zoek naar werk. We hebben het niet erg breed, dus huurlasten boven de 680 euro (huurtoeslag grens) zijn voor ons niet haalbaar.

Voor woningen tips en andere hulp kunt u ons bereiken op: floris.weijs@gmail.com 0655871418

**Prins
Schoonmaakdiensten**

Betrouwbaar
Prettig
Professioneel

- Schoonmaakonderhoud
- Glazenwassen
- Gevelreiniging
- Vloeronderhoud
- Opleveringsschoonmaak
- Dieptereiniging

Schaverstraat 37 • 3534 AS Utrecht
030-2408870 • www.prinsbv.nl

www.narratio.nl

Het adres voor
inspirerende uitgaven,
projecten en tijdschriften.

Reisboekhandel INTERGLOBE Reisgidsen

**Landkaarten
(overzichtskaarten
en deelkaarten
van - bijna - alle
landen ter wereld**

Vinkenburgstraat 7
3512 AA Utrecht
telefoon 030-2340401

Woninginrichting

Ter Hoeve

Voor meubelovertrekken
en meubelreparaties
Bel: (030) 26 17 605
en wij komen langs voor
prijsopgaven.

De mensen achter Uitvaartverzorging H. Agterberg

*"Mijn naam is Gert Jan Daalhuisen,
directeur van Uitvaartverzorging
H. Agterberg in Utrecht.
Al 100 jaar verzorgen wij
complete begrafenissen en crematies.*

*Met al uw wensen wordt rekening
gehouden. De overledene kan
bijvoorbeeld worden overgebracht
van het woonhuis of ziekenhuis
naar ons sfeervol ingerichte
uitvaartcentrum aan de*

Wolter Heukelslaan 50-51 te Utrecht.

Maar thuis opbaren kan natuurlijk ook.

*Ons team van professionele medewerkers regelt dat
allemaal. Ons uitvaartcentrum is daarom*

7 dagen per week bereikbaar

*- zowel overdag als 's nachts - om bij overlijden
direct hulp te bieden."*

Uitvaartverzorging H. Agterberg
Wolter Heukelslaan 50-51
3581 ST Utrecht
telefoon **(030) 251 09 82**
Internet: www.agterberg.nl

Altijd directe hulp bij overlijden

Afscheid. Een mensenleven waardig.

Het overlijden van een dierbare is een ingrijpende gebeurtenis. Gevoelens van verdriet, woede, pijn en gemis strijden om voorrang. In de periode vlak na het overlijden is het soms moeilijk om de gedachten goed op een rij te krijgen. Dan is het goed als er iemand is die u zaken uit handen kan nemen, zonder de regie over te nemen.

Voortgekomen uit de Protestantse Kerken in Utrecht zijn de waarden van de kerk nog steeds actueel voor onze dienstverlening. Wij zijn een kleinschalige organisatie, waarin een persoonlijke benadering

centraal staat. Voor directe hulp na overlijden zijn wij persoonlijk dag en nacht telefonisch bereikbaar. PCB Uitvaartzorg heeft ook een InformatieCentrum in Nieuwegein-Zuid aan de Dorpsstraat 6. U kunt zich hier vrijblijvend laten informeren over uitvaartverzorging, nazorg en gedachtenisvormen. Het InformatieCentrum is dinsdag, donderdag en vrijdag geopend van 10.00 tot 16.30 uur. Een afspraak maken op andere dagen of bij u thuis is ook mogelijk. PCB Uitvaartzorg organiseert regelmatig lezingen en exposities. Meer informatie vindt u op: www.pcb-uitvaart.nl.

Ouwerkerk
Uitvaartzorg Utrecht

(030) 261 55 73 - www.ouwerkerk-uitvaart.nl

**PCB
UITVAARTZORG**

David van de Waal · Tineke Ouwerkerk · Liesbeth Kramer · Peter van Bennekom

Donaudreef 25 3561 EL Utrecht Telefoon [030] 262 22 44 dag en nacht
Dorpsstraat 6 3433 CH Nieuwegein Telefoon [030] 605 16 30 dag en nacht

Alle kerkgebouwen zijn toegankelijk voor rolstoelgebruikers. Kerkgebouwen aangegeven met * zijn voorzien van een aangepast toilet.

protestantse kerken binnen de PGU

Bethelkerk *
De M. Keizerlaan
Diensten: 10.00 u.
29-09 mw.ds M.J.H.Tüski, Utrecht
06-10 mw.ds T. Zijlstra, Utrecht, viering Heilig Avondmaal

Domkerk *
Domplein
Diensten: 10.30 u.
29-09 mw.ds N.J. de Jong-Dorland
06-10 ds M. Klomp, Amsterdam
Vespers, 19.00 u.
29-09, 06-10

Evang.-Lutherse kerk
Hamburgerstraat
Diensten: 10.30 u.
29-09 mw.ds C. van Opstal
05-10 mw.ds C. Karrer, Duitsstalige dienst
06-10 mw.ds C. Karrer, viering Heilig Avondmaal

Evang.-Lutherse kerk
De Wartburg
Kennedylaan
Diensten: 10.00 u.
29-09 ds J. Wiegers
06-10 mw.ds E. Treurniet

De Haven
Marco Pololaan 185
Diensten: 16.30 u.
29-09 geen dienst
06-10 dienst

Jacobikerk *
St. Jacobsstraat
Diensten: 10.00 u.
29-09 kand. G. van Meijeren
06-10 ds A.J. Zoutendijk
Diensten: 17.00 u.
29-09 ds A.F. Troost
06-10 ds B. van der Graaf
19.30 u. ds A. Markus, avonddienst

Janskerk *
EUG Oek.
Studentengemeente
Janskerkhof
Diensten: 11.00 u.
29-09 mw. past. M. Milder, m.m.v. het Janskoor
06-10 ds H. Pals

Johannescentrum *
M. van Parmadreef
Diensten: 10.30 u.
29-09 ds H. Pals
06-10 mw.ds T. Wolters, Schrift & Tafelviering

Marcuskerk *
Wijnesteinlaan
Diensten: 10.00 u.
29-09 ds Zeldenrust
06-10 mw.ds M. van Giezen

kerkdiensten

Nicolaïkerk *
Nicolaaskerkhof
Diensten: 10.00 u.
29-09 mw.ds E. Ouweland, ZWO
06-10 ds D. Neven

Nieuwe Kerk *
Bollenhofsestraat
Diensten: 10.00 u.
29-09 ds B.C. van Vieren, viering Heilig Avondmaal
06-10 ds B.C. van Vieren

Oranjekapel *
Amsterdamsestraatweg
Diensten: 10.00 u
29-09 ds S. de Vries
06-10 mw. L. Keuning

Pieterskerk, Eglise Wallonne
Pieterskerkhof
Diensten: 10.30 u.
29-09 ds D. Ribs
06-10 Dhr. J. la Grouw

Pniëlkerk *
Lessinglaan
Diensten: 10.00 u.
29-09 mw.ds T.M. van Montfoort
06-10 dhr. J. Wolleswinkel, SMS dienst

Roobolkapel
Corn. Roobolstraat
Diensten: 10.00 u.
29-09 geen viering
06-10 ds J.S. Koops

Tuindorpkerk *
Van Riellaan
Diensten: 10.00 u.
29-09 mw.ds A. Dekker en bewoners Bartimeushage
06-10 ds P.J. Rebel

Wilhelminakerk *
Hobbemastraat
Diensten: 10.00 u.
29-09 dienst in Marcuskerk
06-10 ds H. Koops

andere kerken

Baptisten Gemeente Utrecht 'Silo'
Herenstraat 34-36
Diensten: 10.00 u.
29-09 dhr. J. Boeschoten
06-10 ds A. Noordhoek, viering Avondmaal

Doopsgezinde Gemeente *
Oudegracht 270
Diensten: 10.00 u.
29-09 ds A.J. Noord
06-10 mw.ds C. van Egmond

Geertekerk, * Remonstrantse Gemeente
Geertekerkhof
Diensten: 10.30 u.
29-09 ds A. Wieringa, dienst van Woord & Tafel
06-10 ds H. Siebrand, doopdienst

Gemeenschap Wladimirskaja
Sint Antoniuskerk
Kanaalstraat 200
Diensten: 10.30 u.
29-09 geen viering
06-10 geen viering

Kerk van de Verkondiging van de Moeder Gods
Springweg 89
Diensten: 09.00 u.
29-09 14e Zondag na Pinksteren
06-10 15e Zondag na Pinksteren

Holy Trinity Church
Van Limburg Stirumplein
Diensten: 10.30 u.
29-09 Solemn Eucharist, Rev. D. Philips
06-10 Harvest Festival, Rev. D. Philips

Huis van Vrede
Van Kleffenslaan 1
Diensten: 11.00 u. met Marokkaans ontbijt
29-09 onbekend
06-10 Christiaan Bakker

ICF Utrecht Mattheuskerk
Hendrika van Tussenbroeklaan 1a
Diensten: 14.00 u., engels-talig
29-09 dhr. A.T. van Olst, doopdienst
06-10 dhr. J.H. Bonhof

Jeruëlkapel, * Vrije Evangelische
Gemeente Ivoordreef
Diensten: 10.00 u.
29-09 ds E. v.d. Berg
06-10 mw.ds E. Spee, Israël-zondag

Leger des Heils
Schooneggendreef 27H
Diensten: 10.00 u.
29-09 mw. luit. M. Potters
06-10 mw. luit. M. Potters

Nederlands Gereformeerde Kerk Jeruzalemkerk
Troosterlaan
Diensten: 09.30 u.
29-09 onbekend
06-10 ds M. Janssens
Diensten, 17.00 u.:
29-09 ds D. Timmerman
06-10 ds M. Janssens

Oecumenische onderwegkerk Blauwkapel
Kapeldwarsweg
Diensten: zondag 10.30 u.
29-09 past. J. van de Steen, organist P. van Helden, m.m.v. Vocaal Ensemble Chouette
06-10 prof. dr. M. Brinkman, dienst van Woord & Tafel, organist J.K. Brinkman

Oud-Katholieke Parochie Utrecht Ste Gertrudis
Willemsplantsoen 2
Diensten: 10.00 u.
29-09 past. B. Wallet, H. Michael en alle Engelen
06-10 onbekend

ziekenhuizen

AZU Stiltecentrum
Heidelberglaan
Diensten: 10.00 u.
29-09 mw. M. van Steenbeek
06-10 geen dienst

Diakonessenhuis
Bosboomstraat
Diensten: 10.00 u.
29-09 past. mw. W. Oldenhof
06-10 mw.ds I. Haijink

St. Antonius ziekenhuis
Soestwetering 1
Diensten: 10.00 u.
29-09 mw. S. Visser
06-10 ds J.J. Tersmette

Willem Arntsz Huis
Lange Nieuwsstraat
Diensten: 10.30 uur
29-09 mw.ds E. Ouweland in Nicolaïkerk
06-10 mw.ds L. Meiling

zorgcentra

Alb. van Koningsbruggen
Beneluxlaan
Diensten: 10.30 u.

De Lichtkring
Eyckmanlaan
Diensten: 17.00 u.
29-09 mw.ds S. Bos
06-10 mw. A. van der Schrier- Cuperus

Rosendaal
Indusdreef
Diensten: 10.45 u.
29-09 mw. A. Dubois, dienst van Woord & Tafel
06-10 past. Th. Moorman, eucharistieviering

Swellengrebel
Burg. F. Andreaelaan
Diensten: 10.00 u.
29-09 geen dienst
06-10 geen dienst

Tamarinde
Neckardreef
Diensten: 10.30 u.
29-09 mw. v.d. Klij- van Wijnbergen
06-10 geen viering

Tolsteeg
Saffierlaan
Diensten: 10.30 u.
29-09 geen viering
06-10 mw. A. van der Schrier

Transwijk
Hof van Transwijk 16
Diensten: 10.30 u.
29-09 dhr. A. Hubers
06-10 ds J.E. Riemens

Tuindorp-Oost
Winklerlaan
Diensten: 10.00 u.
29-09 geen viering
06-10 geen viering

Zuylenstede
Perudreef 8
Diensten: 10.00 u.
29-09 ds N.W. den Bok
06-10 ds R.E. van der Wal

door-de-week

Getijdegebeden in de Domkerk
Maandag
7.00 uur Ochtendgebed
Maandag t/m zaterdag
12.30 uur Middaggebed
Zondag en woensdag
19.00 uur Avondgebed

Kapel Hoog Catharijne
Godebaldkwartier
Diensten ma. t/m vr.: 12.45–13.00 u

VRIJDAG 't Huis aan de Vecht
Costa Ricadreef
Dienst: 19.30 u.
04-10 dhr. G.J. Kroon

Zorgcentrum de Bijkershoek
Van Bijkershoeklaan
Diensten: 15.00 u.
11-10 mw.ds M. Sillevs Smitt

ZATERDAG Axion locatie Dr. J.N. Voorhoeve
Van Heuven Goedhartln 3
Diensten: 10.30 u

Wolvenplein gevangenis
Wolvenplein
Diensten: 10.00 u.

huwelijken

Domkerk
Domplein
Vrijdag 27 september
15.00 u. mw.ds N.J. de Jong-Dorland
Bruidspaar dhr. M. Oosterhof & mw. E. Disselhorst

AGENDA

zaterdag 28 september
13.00 uur Academiegebouw Domplein, workshop Impact next'
15.30 uur Domkerk, Zaterdagmiddagmuziek met Domorganist Jan Hege (muziek van Jan Vriend, Jan Welmers en Jan Hage)
20.00 uur Augustinuskerk, concert Monteverdi Kamerkoor met presentatie CD

zondag 29 september
12.30 uur Domkerk, officiële opening expositie 'Marc Chagall en de Vrede'
17.00 uur Nicolaïkerk, cantatevesper

donderdag 3 oktober
10.30 uur Zalencentrum De Driehoek, ontmoetingsdag Katholiek Appél
20.00 uur Domkerk, Domcafé Van der Werflezing met ds Bert Kuipers uit Rotterdam
20.15 uur Geertekerk, Bachcantates door orkest Nederlandse Bachvereniging (bachvereniging.nl)

zaterdag 5 oktober
10.00 uur Uithof, Universiteitsmuseum Weekend van de Wetenschap open huis
15.30 uur Domkerk, Zaterdagmiddagmuziek met Tanja Obalski (sopraan), Sascha Mommertz (blokfluit), Diederik van Dijk (barokcello) en Jan Hage (orgel)
16.00 uur lutherse kerk, vesper ter afsluiting jaarlijkse kerkkorendag van de lutherse werkgroep voor kerkmuziek

woensdag 2 oktober
20.15 uur Johannescentrum, eerste leerhuisavond met prof. Matthias Smalbrugge

donderdag 3 oktober
13.00 uur Stiltecentrum (Hoog Catharijne), lunchpauzeconcert met Yoko Kobayashi

zaterdag 5 oktober
19.00 uur lutherse kerk, Erntedienst (oogstdienst in het Duits)

zondag 6 oktober
10.00 uur Marcuskerk, kerkenkoffie met voordracht Arjen de Groot over vrijwilligerswerk in Het Knooppunt
10.00 uur Uithof, Weekend van de Wetenschap (hetweekendvande-wetenschap.nl)
19.30 uur Geertekerk, Bachcantate

dinsdag 8 oktober
20.00 uur Nicolaïkerk, lezing Carel ter Linden

zaterdag 12 oktober
12.00 uur Janskerk, Geestdrift Festival

dinsdag 15 oktober
10.00 uur Museum Catharijneconvent, studiedag met symposium over Concilie van Trente

woensdag 30 oktober
20.00 uur Zalencentrum De Driehoek (Ste. Gertrudis), filosofenlezing

LEESROOSTER

De komende weken meldt het leesrooster van het Nederlands Bijbelgenootschap de volgende bijbelgedeelten:

za 28 sept	I Kon 16:23 – 17:6
zo 29 sept	I Kon 17:7-24
ma 30 sept	Psalm 73
di 1 okt	Spreuken 14:1-11
wo 2 okt	Spreuken 14:12-22
do 3 okt	Spreuken 14:23-35
vr 4 okt	Psalm 35
za 5 okt	I Kon 18:1-19

zo 6 okt	I Kon 18:20-46
ma 7 okt	I Kon 19:1-21
di 8 okt	Psalm 36
wo 9 okt	2 Timoteüs 1:1-10
do 10 okt	2 Timoteüs 1:11-18
vr 11 okt	Psalm 37
za 12 okt	Lucas 17:1-10

vervolg van pagina 9

Er werd een tijdscollecte georganiseerd waar iedereen kon aangeven aan welke (diaconale) doelen hij of zij tijd wil besteden in het komende seizoen. De komende periode zal dit verder vorm krijgen. Natuurlijk is ook het Huis in de Wijk alweer volop in bedrijf. Op donderdag 10 oktober kan er gekeken worden naar 'Fill the void', een Israëliisch drama over een orthodox joods meisje dat door haar moeder onder druk wordt gezet om te trouwen met de man van haar overleden zus. De film begint om 20.00 uur en eindigt om 22.00 uur.

En dan wordt er natuurlijk ook weer gekookt onder leiding van een topkok. Dit keer is de Portugese keuken aan de beurt. Zon, zee en strand denken we er natuurlijk bij. Op de achtergrond klinkt de fado en in de keuken maakt u de heerlijkste gerechten klaar. Kom koken en smullen op woensdag 16 oktober van 17.30 tot 21.00 uur. Graag wel even aanmelden bij Jannelies Dolmans, dollank@ziggo.nl.

Natuurlijk kunt u ook gewoon op zondag even langs komen. Elke zondag begint de viering om 10.00 uur. Na afloop is er de mogelijkheid om onder het genot

van een kop koffie en / of thee gezellig na te praten en verder kennis te maken. Met hart en ziel en geloven... en doen. In de Tuindorpkerk is er ook na de vakantie weer van alles mogelijk.

Zuilen (Bethelkerk en Oranjekapel)

Oranjekapel
De zangers van de cantonij van de Oranjekapel zingen in deze cantorloze periode onder leiding van de beide organisten, Margriet van Reekum en Karel Demoet. Op deze manier kunnen we toch de nieuwe liederen uit het liedboek

beproeven, en kunnen we ook de beurtzangen in onze liturgie voortzetten – fijn! De werving voor een nieuwe cantor loopt; mogelijk leest u daarover meer in de volgende Kerk in de Stad.

In gesprek met Bert Kuipers (Laurenskerk Rotterdam) in de Domkerk

Bram Schriever

Donderdagavond 3 oktober is ds Bert Kuipers te gast in de Domkerk en gaat hij in gesprek over de betekenis van Citykerk. Jaarlijks organiseert Citypastoraat Domkerk de Hans van der Werf lezing. Ds Hans van der Werf was de initiatiefnemer en inspirator van het Citypastoraat Domkerk. In 1979 is hij overleden.

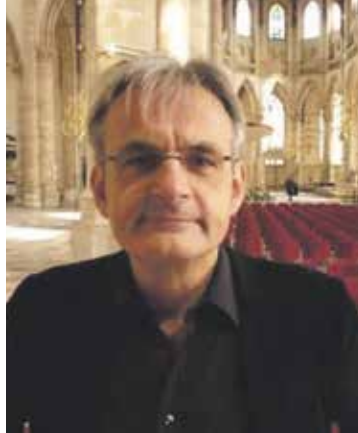
Een Citykerk, wat is dat voor kerk? Hoe krijgt zo'n kerk gestalte in Rotterdam? En wat is het verschil met Utrecht? Ds Bert Kuiper schrijft daar zelf het volgende over:

"In 1971 werd voor de net herbouwde Laurenskerk van Rotterdam het Laurenspastoraat opgericht. Dat 'net herbouwd' is veel zeggend. Eigenlijk had iedereen gedacht dat het na de oorlog, na de Wederopbouw gewoon weer zou gaan als voor 1940. Rotterdam was in die tijd een kerkse

stad, in de jaren 60 kende de binnenstad nog 18 dominees en die hadden allemaal wel wat te doen. Visionaire geesten hadden door dat het allemaal anders zou worden, dat het allemaal al anders was. Ontvolking van de kerkelijke populatie, secularisatie, cityvorming, dat vroeg om een ander antwoord dan het voor de hand liggende doen alsof alles gewoon door zou gaan.

Utrecht-Rotterdam

Helemaal zeker is het niet, maar de vader van het Laurenspastoraat, Eykman, had zijn voelhorens uitgestoken in Utrecht en zich laten leren door wat daar gebeurde. Ergens las ik dat Eykman van der Werf uit de Dom naar Utrecht had willen lokken. Enfin, we zijn dus in zekere zin familie. Kerkvoogden, eerlijk gezegd, regenten van het College van Gecommitteerden tot de Nederlanden Hervormde Gemeente, bepaalden onze opdracht. En die hangt nog steeds boven ons bureau. 'Midden in de stad en

* Ds Bert Kuipers.

samenleving staande, het verhaal van de bijbel lezende, vertalen in de taal van de mensen, gebruik makend van het gebouw en alles wat daar in is, en met omzien naar cultuur en maatschappij'. Van meet af aan hoorde daar de regelmatige viering van de sacramenten bij, in de Maasstad een ongehoorde zaak. Die opdracht kan je nooit in je eentje, we zoeken dus voortdurend naar bondgenoten, kerkelijk

en niet-kerkelijk, maatschappelijk en cultureel.

Tegenwind

Er was van meet af aan veel tegenwind, jaloezie, oppositie in de Centrale kerkeraad. Laurenspastoraat, dat zijn toch die mensen die zo nodig elke keer avondmaal willen vieren en er een luxe cantorij op na houden? Kan dat niet afgeschaft worden? Wat kost dat niet allemaal? Inmiddels zijn vrijwel alle 'gewone' wijkgemeenten in Rotterdam Centrum verdwenen, en alleen de bijzondere vormen van pastoraat nog overeind: Pauluskerk, Vrijzinnig, Gereformeerde bond en het Laurenspastoraat.

Programmering

Wat doen we? We vinden dingen uit, laten ons betrekken, stoten ook weer eens wat af, en blijken alleen dan geloofwaardig als we voortrekker willen zijn voor stedelijke projecten: Kerkennacht, de Passion, Taizé aan de Maas, vieren in Boijmans, Coventry, Laurentiusdag en de Voedselbank, gedenken van de verwoesting van de stad en wat betekent dat voor onze samenleving, enzovoort. Daarbij proberen we bondgenoten in de stad te overtuigen dat die Laurenskerk van ons allemaal is. Geen wijkkerk dus, niet onze Laurens, maar die van de hele stad. De Stichting Laurenskerk doet dat op haar manier; wij haken vaak in, soms doen we het zonder hen, wij proberen ook met hen bondgenoot te zijn. Die seculiere partner is onze bondgenoot gebleken." Belangstellenden zijn welkom op donderdagavond 3 oktober om 20.00 uur in het DomCafé van de kerk. De ingang is via het rode deurtje van de kerk. Achter de Dom I. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met ds Netty de Jong-Dorland, e-mail: predikant@domkerk.nl.

Ds Lydia Kansen-Brasz in ambt bevestigd

* Inzegening van ds Lydia Kansen-Brasz (foto Jos van Dijk).

Annemiek Schuitemaker-Blijdorp

Op zondagmiddag 8 september is ds Lydia Kansen-Brasz in de Nieuwe Kerk bevestigd als missionair predikant.

Deze feestelijke bevestigingsdienst werd geleid door wijkpredikant ds Carol van Wieren. Na de bevestiging en inzegening heeft ds Kansen haar intrede gedaan binnen de gemeente. Na de dienst heeft de gemeente voor het eerst kennis kunnen maken met ds Kansen onder het genot van een feestelijk tapasbuffet. Ds Kansen was blij verrast

door het warme welkom. Zij ziet ernaar uit om de komende jaren samen te gaan ontdekken hoe de Heilige Geest ons leidt om Missionair Kerk te zijn. Na de dienst schreef zij aan de gemeente: "Want het is de Heilige Geest die mensen aanraakt, vervult en herstelt, waardoor levens veranderen naar het beeld van Jezus. Door liefde veranderde levens brengen de kerk in beweging en zullen hun uitwerking niet missen in het leven van de mensen die wij ontmoeten." De Nieuwe Kerk ziet uit naar de samenwerking met ds Lydia Kansen-Brasz. De eerstvolgende dienst waarin ds Kansen zal voorgaan is 20 oktober.

In de stilte ... in de Domkerk

Conny van Lier

kerkelijk-cultureel werk Citypastoraat Domkerk

We leven in een tijd waarin stilte vaak ver te zoeken is... Maar stil zijn moet je leren, waardoor je jezelf de kans geeft om stil te worden. Daartoe nodigen we je uit. In de Nikola-kommuniteit is er een lange traditie van vele vormen van meditatie-oefeningen om tot stilte te komen. Het leven midden in de stad met alle lawaai, drukte en beweging willen we bewust combineren met het zoeken naar stilte, naar contemplatie en naar innerlijk gebed. Het belang van stilte en zwijzaamheid komt in vele tradities, waar een geestelijke weg wordt gevolgd, aan de orde.

Tijdens een negental cursusbijeenkomsten in de Domkerk onder leiding van Claar de Roy-Brokmeyer, lid van de Nikola-kommuniteit, zullen we met eenvoudige meditatie-oefeningen dichter bij onze eigen stilte komen. Je ervaart daardoor wat stilte is en wat het met je doet. Je merkt hoe je houding ten opzichte van je omgeving verandert. We maken gebruik van de ruimte en de werking van de Domkerk, wanneer deze gesloten is voor publiek.

Luisteren

We zullen de tijd nemen om te luisteren, te kijken en gewaar te worden wat er zich in de stille ruimte van de kerk aandient en wat dit in ons teweeg brengt. We worden ons bewust van onze adem en van de gewaarwordingen in ons lichaam. Met aandacht

in stilte door de kerk lopen geeft ons de kans om de innerlijke stem, die in ons spreekt te verstaan. Ervaring met meditatie is niet nodig. Je bent welkom!

De cursus 'In de stilte...' wordt gegeven op donderdag 3 en 31 oktober, 21 november, 12 december, 16 januari, 13 februari, 13 maart, 10 april en een extra ochtend op Stille Zaterdag 19 april van 9.15 tot 10.45 uur. Toegang tot de Domkerk is voor cursisten de bruine deur tegenover de Domstraat. De bijeenkomsten duren van half vijf tot kwart voor zes, inloop kan vanaf kwart over vier.

Er zijn geen kosten aan de lessen verbonden, er wordt een vrije bijdrage gevraagd. Opgave: Conny van Lier, kerkelijk cultureel werk Domkerk, kcw@domkerk.nl.

Domkerk: kathedrale tijd

*Er woont geen haast
In deze hoge oude muren
Gelijk een dam zijn zij –
Opgeworpen in het
Alledaagse jachtige bestaan –
Beschuttend met een weids
Gebaar omarmen zij de
Kruisgewelfde ruimte –*

*De tijd verandert hier
Wordt aan zichzelf
weer teruggegeven
geijkte tijd
kostbaar stil geworden*

*ik ga zitten
de winkels wachten wel
letterlijk neem ik de tijd –*

Oeke Kruythof

kerk in de stad

**IS EEN UITGAVE VAN DE
PROTESTANTSE GEMEENTE
UTRECHT EN VERSCHIJNT
ALS REGEL EENS IN DE
VEERTIEN DAGEN**

REDACTIE

Elly Bakker, Sietske Gerritsen,
Arie Moolenaar, Frans Rozemond
(DMO), Daan van der Waals en
een vacature

HOOFDREDACTEUR

Peter van der Ros

REDACTIEADRES

Eykmanlaan 433,
3571 JR Utrecht
telefoon 2737 542
fax 271 2888
email: kerkindestad@protestant-
utrecht.nl

Kopij kerkdiensten mailen naar:
preekrooster@protestant-utrecht.nl

WIJKCORRESPONDENTEN

Citypastoraat Domkerk:
Bram Schriever
Eglise Wallonne (Pieterskerk):
Grietje Hofman
EUG Oekumenische
Studentengemeente (Janskerk):
Rik Boonstra
Jacobikerk: Hester van de Kaa
Marcus-Wilhelminawijk:
Anne-Marie Rutgers
Nicolaikerk: Steven Slappendel
Nieuwe Kerk: Annemiek
Schuitemaker-Blijdorp
Johannescentrumgemeente:
Anneke de Klerk
Pniëlkerk-Triumfatorkerk:
Henno Willering
Tuindorpkerk: Jan Verkerk
Zuilen: (Oranjekapel) Annemieke
Schoor(Bethelkerk) Tineke Zijlstra.

SLUITINGSTIJD

Tien dagen voor verschijning,
berichten negen dagen voor
verschijning 10.00 uur.

ADMINISTRATIE

Eykmanlaan 433,
3571 JR Utrecht
telefoon 2737 542
abonnement@protestant-utrecht.nl.
Voor een abonnement op Kerk in
de Stad vragen wij per adres een
bijdrage van 30 euro per jaar in de
productie- en verzendkosten. Elk jaar
ontvangt u in april een acceptgiro om
de betaling te voldoen.

ADVERTENTIES

Eykmanlaan 433,
3571 JR Utrecht
telefoon 2737 542
Tarief op aanvraag, sluitingstijd tien
dagen voor verschijning.
Aanleveren van advertenties:
advertenties@protestant-utrecht.nl.

BANKRELATIE

Kerk in de Stad te Utrecht
ING 766042.

GRAFISCHE VERZORGING

theologische uitgeverij Narratio®,
Gorinchem
www.narratio.nl